

JAARVERSLAG
2019
N.V. Juva

19

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
2019 in het kort	4
Over Juva	8
Bericht van de directie	8
Profiel	10
Feiten en cijfers	12
Kerncijfers	13
Strategie	14
Ontwikkelingen in de samenleving en de energiemarkt	14
Onze doelstellingen	15
Onze strategie	16
Governance	17
Personalia	17
Verslag van de Raad van Commissarissen	19
Verslag van de Ondernemingsraad	24
Corporate Governance	27
Risicomanagement	29
Onze resultaten	32
Westland Infra Netbeheer	32
Zeer hoge beschikbaarheid	32
Kerncijfers	35
Ontwikkeling, beschikbaarheid en transport van netten, gas, elektriciteit	36
Capturam	40
Ontwikkelingen in de energiemarkt	40
Maatschappelijke ontwikkelingen	41
Anexo	42
Strategische ontwikkelingen	42
Voor de maatschappij	43
Voor onze aandeelhouders	45
Compliance en kwaliteit	51
Onze medewerkers	52
Verwachtingen voor 2020	54
Jaarrekening	56
Geconsolideerde balans (vóór resultaatbestemming)	57
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	58
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	59
Toelichting algemeen	60
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	67
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	78
Vennootschappelijke balans (vóór resultaatbestemming)	86
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	87
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	88
Winstbestemming	93
Overige gegevens	94
Statutaire regeling omtrent winstbestemming	95
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	96
Historisch overzicht	99
Begrippenlijst	102

Bestuursverslag

2019 in het kort

Januari

- GoPacs, een gezamenlijk platform dat door TenneT en de regionale netbeheerders in gebruik is genomen en kan worden ingezet voor congestiemanagement, wordt gelanceerd.
- Emile Croin is gestart als nieuwe directeur van Anexo.

Februari

- We hebben de opdracht verstrekt voor het verbouwen van het parkeerterrein naar een zogeheten 'zonnepark'.
- Smart Grid Westland (SGW) heeft de eerste fase - waarbij we door middel van loting met 25 klanten van start zijn gegaan - met goede resultaten afgerond. De belangrijkste functionaliteiten die het projectteam heeft gerealiseerd zijn: werkende 1e versie SGW, deelnemer portal, netbeheer portal, werkend stuursignaal, 25 deelnemers en animatie SGW. Vanaf 11 februari is de aanmeldingsprocedure voor de tweede fase geopend, waarbij nog eens 75 deelnemers zich konden aanmelden.
- Anexo heeft een aantal grote contracten gesloten met onder andere H4A en Florensis. Ook waren we met een mooie stand aanwezig tijdens de HortiContact.

Maart

- Twee nieuwe geothermie initiatieven zijn de volgende fase ingegaan door het aanvragen van SDE-subsidie, nl. Polanen (29 MW) en Maasdijk (60 MW). De projecten zijn ontstaan door nauwe samenwerking tussen ETP (een samenwerking tussen Capturam en HVC) en lokaal gevormde warmtecoöperaties. De projecten zijn een unicum voor de regio's Westland en Midden-Delfland doordat meerdere doubletten tegelijkertijd worden ontwikkeld.
- Op 22 maart hebben de bestuurders van de bedrijven betrokken bij het 100MW-project, het belang van de restwarmteleiding naar het Westland onderschreven. Het resultaat was een gedetailleerde berekening van de totaalkosten van het project, waarbij de onrendabele top in lijn is met geothermieprojecten. Mede dankzij de flinke stapel ondertekende steun-, intentie- of samenwerkingsverklaringen hebben de projecttrekkers van ETP, het Havenbedrijf Rotterdam en de GasUnie dit project kunnen agenderen bij de top van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).
- Het Trias Westland congres, dat op 27 maart 2019 heeft plaatsgevonden, heeft een goede weerslag op ETP gehad. Veel bestuurders van de warmtecoöperaties waren aanwezig en hebben laten weten dat zij het zowel inhoudelijk als qua vorm een goed congres vonden.
- Anexo heeft een grote opdracht van DC Prominent binnengehaald. En het contract voor onderhoud en beheer van de infrastructuur van Schiphol is verlengd.

April

- Deze maand heeft de ondertekening van een uitvoeringsprotocol plaatsgevonden. Het uitvoeringsprotocol is tot stand gekomen doordat Dunea, Evides, Oasen, Stedin, Velin, Liander, Westland Infra Netbeheer en de Provincie Zuid-Holland gezamenlijk afspraken hebben gemaakt om het verleggingsproces soepeler te laten verlopen.

- Anexo heeft een contract met Trias Westland gesloten voor het onderhoud en beheer, waarvoor tevens de benodigde werkzaamheden zijn gestart. Daarnaast is het contract voor openbare verlichting binnen de gemeente Westland verlengd.

Mei

- Dinsdag 14 mei is een overeenkomst getekend tussen Talent4Service en Westland Infra Netbeheer waarbij zij-instromers de kans krijgen om in de techniek te gaan. Talent4Service zorgt ervoor dat de zij-instromers hun VCA, BEI en VIAG behalen.
- Na ruim twee jaar bouwen stond in mei de start van productie Trias Westland gepland, maar is de eerste warmtelevering door tegenvallende injectiviteit uitgesteld. Nader onderzoek leerde dat de injectieput verstopt was.
- Anexo heeft goede vooruitgang geboekt ten aanzien van de contractverlenging met KPN.

Juni

- Deze maand zijn we gestart met het proces van herfinanciering. Een deel van de financiering van Juva loopt namelijk medio 2020 af en voor het einde van het jaar zijn nieuwe afspraken met de financiers nodig inzake de rekening-courant-faciliteiten.
- We hebben de vergunning ontvangen van gemeente Westland voor de bouw van het zonnepark op ons parkeerterrein, wat de grootste solar carport in de regio gaat vormen.
- Het rapport van de gasexplosie in Den Haag is gepubliceerd. De oorzaak was een breuk in de Grijs Gietijzeren leiding. Dit leidt tot veel media-aandacht. Er worden extra maatregelen voorgesteld en netbeheerders gaan versneld vervangen. Westland Infra Netbeheer is al vergoed en spreekt met de toezichthouder af dat in 2023 de sanering van deze leidingen zal zijn afgerond.
- De injectieput van Trias Westland is schoongemaakt en er zijn nieuwe gaten geschoten. Tevens is in deze maand door het uitruilen van opsporingsvergunningen met 2 verschillende partijen een gunstig geologisch blok ontstaan voor een geothermiedoublet t.b.v. de warmtecoöperatie Wippolderlaan.
- We hebben definitief groen licht voor de realisatie van een tweede geothermiedoublet binnen het Trias Westland project om aan de oorspronkelijke warmtevraag invulling te geven.
- SDE+ beschikking voor Polanen is binnen. De beschikking is afgegeven op een thermisch vermogen van ruim 29MW.
- Het kabinet presenteert het klimaatakkoord en geeft aan dat er extra budget komt voor de grotere capaciteit van het warmtenet van het Trias2-aardwarmteproject in Westland. Dit als noodzakelijke voorwaarde en eerste stap voor de ontwikkeling van het Warmtesysteem Westland in combinatie met 100 MW restwarmte uit de Rotterdamse haven.
- Anexo heeft de eerste aanbiedingen gedaan voor een aantal aanvullende diensten: 80 tussenmeters bij Avans Hogescholen, evenals temperatuurbewaking op een aantal transformatoren bij tuinder De Jong Franke. Ten behoeve van MS-onderhoud voor diverse windparken is een contract gesloten met Prowind. Tenslotte heeft Anexo – tijdens een klantenavond - het product PiekAlarm evenals een aantal aanvullende diensten m.b.t. onderhoud middenspanning gepresenteerd.

Juli

- Juva steunt het initiatief van HortiHeroes om te komen tot een start-up-netwerk in de regio en zet een challenge uit: hoe de (externe) CO2-behoefte van de glastuinbouw te reduceren om zo verduurzaming te versnellen.

- Het besluit ‘aanwijzing organisaties van openbaar belang (Besluit)’ is in het Staatsblad gepubliceerd. De minister wijst hierin een viertal nieuwe categorieën instellingen aan als organisatie van openbaar belang (OOB) in de zin van de Wet toezicht accountantsorganisatie (Wta). Hieronder valt ook Westland Infra Netbeheer. Door de OOB-status worden strengere eisen gesteld aan de accountants (organisaties) die bij deze instellingen de jaarrekening controleren. Het besluit treedt op 1 januari 2020 in werking.
- Westland Infra Netbeheer heeft een overeenkomst getekend met Hoogheemraadschap Delfland om in de toekomst meer dan 4,5 miljoen m3 groen gas in te voeden op ons gasnetwerk. Deze groengasinstallatie wordt gevoed vanuit de afvalwaterzuivering (AFWZ) Harnaschpolder. De AFWZ is de grootste en modernste afvalwaterzuiveringsinstallatie van Nederland en één van de grootste van Europa. Anexo is daarnaast de meetverantwoordelijke van deze groengas installatie.
- De warmteproductie bij Trias Westland wordt opnieuw opgestart. Deze keer is het succesvol. De injectiviteit is op voldoende niveau en stijgt richting de waarde waarop de business case is gebaseerd. De communicatie met de deelnemers loopt naar tevredenheid en de uitkoeling is boven verwachting goed, ondanks recordhitte in Nederland.

Augustus

- De zinker van de Zwaansheulbrug is geplaatst. Dit betreft een groot reconstructieproject van de Provincie Zuid-Holland dat samen met Evides is uitgevoerd.
- Betrokken partijen hebben een financial close bereikt voor het realiseren van een tweede doublet als onderdeel van Trias Westland. Daarmee gaat de realisatiefase van start.

September

- DNV-GL heeft Juva, Anexo en Westland Infra Netbeheer met succes geaudit en gehercertificeerd voor de ISO9001, ISO14001 en VCA.
- Minister Wiebes van EZK heeft middels een kamerbrief naar buiten gebracht dat de GasUnie de rol van onafhankelijk warmtetransportbeheerder op Leiding door het Midden zal gaan vervullen. De aftakking naar het Westland (ca. 100MW) valt binnen de projectscope van GasUnie, waarmee kans op restwarmtelevering en de ontwikkeling van een warmtesysteem Westland fors is gegroeid.
- De contractverlenging is definitief geworden voor openbare verlichting diensten tussen Anexo en de gemeente Midden-Delftland, nadat eerder de formele bevestiging van de gemeente Westland al is ontvangen.

Oktober

- De warmtelevering in Trias Westland is voor 1 week gestaakt om de GRE in de injectieput aan te brengen. Deze was al voorzien voor aanvang levering, maar is door kwaliteitsproblemen van de geleverde buizen enkel in de productieput aangebracht. Ditmaal is het toebrengen volgens planning en naar tevredenheid verlopen.
- ETP heeft weer voor 3 geothermiedoubletten SDE + subsidie aangevraagd. Dit is in de gebieden Maasdijk, Kralingerpolder en Wippolderlaan.
- Anexo heeft het contract met Brainnet (voor Schiphol) afgerond. Het contract loopt tot en met Q1 2021.
- Ook heeft Anexo twee succesvolle klantensessies georganiseerd. De eerste presentatie is gegeven over middenspanningsinstallaties aan adviesorganisatie AAB. Ook is er in samenwerking met adviseur Nife een klantenavond georganiseerd om o.a. ons product Piekalarm te promoten.

November

- Er is met behulp van Trimension een calamiteitenoefening in de energievoorziening bij Westland Infra Netbeheer uitgevoerd. De crisisorganisatie wist die simulatie succesvol te doorlopen en liet zien goed geëquipeerd zijn om dergelijke calamiteiten aan te kunnen.
- Er kwam een groep Zweedse netbeheerders van branchevereniging Elinör langs in Poeldijk om te leren van onze ervaringen als onafhankelijke netbeheerder.
- De eerste groen-gasinstallatie op het netwerk van Westland Infra Netbeheer is officieel geopend. AZWI voedt het gas dat vrijkomt bij de verwerking van afvalwater in op het gasnet.
- Trias Westland produceert de maximale hoeveelheid warm water van 345m³ per uur. Alle warmte wordt gebruikt door de aangesloten kwekers. Individuele overschotten worden tegen nul 'aangeboden' op het handelsplatform E-Web Geo (gefaciliteerd door Anexo). Hierdoor is de benutting van de SDE-subsidie optimaal en dat komt de warmteprijs binnen het project ten goede.
- De impact van de ODE (Opslag Duurzame Energie) op de elektriciteitsprijs, zoals gepresenteerd in het belastingplan 2020, wordt duidelijk. De tariefstelling van de bandbreedte van het elektriciteitsverbruik, waar veel glastuinbouwondernemers onder vallen, kent een scherpe stijging. Dit raakt duurzame warmte-initiatieven zoals de kas-zonder-gas en de warmteprojecten, waar Capturam via ETP in participeert, doordat lokale productie met een warmtekrachtinstallatie financieel aantrekkelijker is. De zorg groeit in hoeverre de glastuinbouw zich volgend jaar wil committeren aan de aard- en restwarmteprojecten die bij ETP in ontwikkeling zijn.

December

- De bron van Trias Westland is na de inbouw van de GRE in de maanden november en december 100% in productie geweest. De beschikbaarheid ligt ver boven de 85% die werd verwacht bij een bron in een opstartjaar.
- Anexo heeft een belangrijke deal met KPN gesloten voor een nieuw contract van 5 jaar met mogelijkheid tot verlenging met nog eens 5 jaar. Formele tekening volgt begin 2020. Dit contract omvat een verschuiving van gevalideerde jaar- naar maandstanden en vervolgens per 2022 een verschuiving naar kwartierwaarden voor alle 21.000 aansluitingen. Dit is een strategisch en commercieel belangrijk contract voor verdere groei van het meetbedrijf.
- Ook is een nieuw contractvoorstel voor Nife aangeboden en goed ontvangen. Met Avans Hogeschool is verder overleg gevoerd en een deal gesloten omtrent een pilotproject tussenmetingen en gebruik van een nieuwe portal).

Over Juva

Bericht van de directie

Het financieel resultaat over het jaar 2019 ligt met een nettowinst van € 13,9 miljoen hoger dan in 2018. Het resultaat valt voornamelijk hoger uit door een verandering in het vpb-percentages en daardoor een lagere belastingdruk. Ondanks de stijgende afschrijvingskosten die de investeringen in de uitrol van slimme meters, reconstructies van provinciale wegen, uitbreidingen en de energietransitie verlangen, blijven onze resultaten goed.

De tijd van praten over klimaatdoelstellingen lijkt definitief voorbij. De stikstofcrisis dwong het kabinet tot het nemen van impopulaire maatregelen. En de uitspraak van de Hoge Raad in de zaak die Urgenda had aangespannen tegen de Staat vraagt om verdere maatregelen. Ook het in 2019 opgestelde Klimaatakkoord verlangt moeilijke keuzes die voelbaar zullen zijn in de maatschappij. Tegelijkertijd neemt juist de maatschappelijke weerstand tegen de stijgende kosten van het energiesysteem toe. En dat terwijl we nog maar aan het begin staan van grootschalige veranderingen. Met nog een jaar te gaan voor de volgende verkiezingen lijkt energie één van de grote thema's te worden. En dat heeft zijn weerslag op het maken van keuzes de komende periode. Juist nu is er grote behoefte aan richting en duidelijke kaders, al was het maar voor de ordening van de warmtemarkt.

Warmte is in tegenstelling tot elektriciteit en aardgas regionaal georiënteerd en kan een belangrijke rol spelen in de vervanging van aardgas in de gebouwde omgeving, zeker in combinatie met glastuinbouw en een industriële omgeving. De warmtemarkt verschilt sterk van gas en elektriciteit en ontwikkelt zich momenteel langs de weg van lokale clusters en/of commerciële energiebedrijven, met als risico het ontstaan van ongecontroleerde monopolies. Vanwege dit karakter voorziet de landelijke overheid een grote rol in de energietransitie voor de gemeenten, die veelal aandeelhouder zijn in een netwerkbedrijf en daar de kennis, kunde en financiële mogelijkheden van willen benutten.

Wet VEt beperkt de netwerkbedrijven echter tot alleen transportdiensten in warmte. Terwijl andere publieke partijen, zoals waterbedrijven en afvalverbranders, zich wel kunnen richten op de integrale warmteketen van productie, transport en levering. Daarmee staan de netwerkbedrijven als deskundigen in energiesystemen en logisch verlengstuk van de gemeentelijke aandeelhouders op achterstand. Mogelijk zal de in ontwikkeling zijnde warmtewet het speelveld gelijktrekken.

In de tussentijd benut ons bedrijf via Capturam de mogelijkheden van de huidige wetgeving om het huidige energiesysteem gebaseerd op aardgas en elektriciteit om te bouwen naar een systeem dat vrij is van CO₂-uitstoot. In de zomer van 2019 is het eerste geothermiedoublet van Trias Westland in gebruik genomen en is de eerste warmte getransporteerd naar de aangesloten klanten. Het tweede doublet is in ontwikkeling evenals het extra benodigde netwerk.

Dit deel van het netwerk vormt tevens een onderdeel van het te vormen Warmtesysteem Westland dat lokale initiatieven van warmtecoöperaties, gevormd door participerende klanten en veelal gebaseerd op geothermie, verbindt tot een regio-dekkend warmtenet. Het verbinden van deze initiatieven maakt het mogelijk om restwarmte uit bijvoorbeeld de Botlek naar onze klanten te brengen, maar ook het voorzien van de gebouwde omgeving van een betrouwbaar alternatief voor verwarming door aardgas.

Westland Infra Netbeheer B.V. zorgt voor de beschikbaarheid van en toegang tot de gas- en elektriciteitsnetwerken in de regio's Westland, Midden-Delfland en enkele kleinere netten in de Botlek. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het ons om te voldoen aan de aansluittermijn van achttien weken. Door eerdere investeringen in voorliggende jaren kennen onze netwerken geen capaciteitsknelpunten leidend tot congestiemaatregelen. Evenals in voorgaande jaren onderscheidde de hoge beschikbaarheid van de distributienetten zich in 2019 positief van het landelijk gemiddelde. Investeringen in automatische omschakelingen van energiestromen bij calamiteiten, het verslimmen van de infrastructuur, dragen hier nadrukkelijk aan bij.

De resultaten van de pilot met Smart Grid Westland zijn hoopvol voor de toekomst. Dit innovatieve systeem biedt vrije capaciteit in het netwerk onder gunstige economische condities aan. In potentie kan dit leiden tot verminderde inzet van warmtekrachtinstallaties door telers en een betere benutting van de netwerken met een actieve beheersing van de piekbelasting. Hoewel het systeem goed functioneert, zijn nog niet alle mogelijkheden benut door de gunstige spark-spread, waardoor het produceren met een warmtekrachtinstallatie gunstig blijft.

Anexo B.V. kende een goed jaar met klanten die zich langjarig aan ons bonden en samen met ons de uitdaging aan willen gaan voor hun doelstellingen in de energietransitie. Juiste en actuele meetdata zijn daarvoor cruciaal. De orderportefeuille voor infrastructurele projecten in 2019 ontwikkelde zich positief en in combinatie met een verbeterde marge steeg de bijdrage aan het resultaat. Naast de gebruikelijke projecten in de glastuinbouw behoren ook klanten met windmolens en zonneparken tot de klantenkring van Anexo. De activiteiten rond openbare verlichting ontwikkelden zich volgens plan.

Veiligheid voor medewerkers en omgeving blijft de hoogste prioriteit. Veiligheid is iets waar we dagelijks aan werken om ongevallen te voorkomen. In 2019 hebben zich helaas enkele ongevallen voorgedaan met letsel en verzuim tot gevolg.

Als laatste, maar zeker niet op de laatste plaats, wil ik al mijn medewerkers bedanken voor wederom een bijzonder geslaagd jaar. Ons resultaat over 2019 zou niet mogelijk zijn zonder jullie. Hierbij bied ik het jaarverslag over 2019 aan.

Poeldijk, 20 mei 2020

F.P. Binnekamp
directeur N.V. Juva

Profiel

Visie

Wij werken aan een leefbare en duurzame samenleving voor iedereen en geloven in de kracht van innovatie en samenwerking om dit te bereiken.

De omvorming van de huidige energievoorziening naar een duurzaam energiesysteem zonder concessies te doen aan veiligheid en beschikbaarheid, zien wij als grootse uitdaging voor de komende decennia. De energietransitie zet door en wij kijken graag vooruit naar oplossingen. We gaan bewuster om met energie, waarbij kostenefficiëntie en milieubewustzijn voorop staan.

Bedrijfsprofiel

Als netwerkbedrijf zijn wij gespecialiseerd in het transport van energie en de daaraan gerelateerde producten en diensten. Onze regionale netbeheerder zorgt voor non discriminatoire toegang tot energie voor onze klanten en verzorgt het transport van gas en elektriciteit binnen de regio's Westland en Midden-Delfland en in delen van de Botlek. Met onze energienetwerken vormen we een cruciale factor voor de economische gezondheid van de regio en voorzien we in een maatschappelijke behoefte aan betaalbare energie. We willen onze netwerken zoveel als mogelijk inzetten in dienst van onze klanten binnen de mogelijkheden die wet- en regelgeving ons biedt. We geven pragmatisch, creatief en hands-on invulling aan de energietransitie en zoeken actief samenwerking om deze enorme opgave tot een succes te maken. Resultaten uit het verleden tonen aan dat we in staat zijn om wendbaar te reageren op nieuwe ontwikkelingen, zoals congestiemanagement ten tijde van de WKK hausse. En ook vandaag de dag ontwikkelen we vernieuwende oplossingen voor onze klanten.

De energievoorziening is aan het veranderen. De transitie naar een duurzame energievoorziening en minder gebruik van fossiele energie is op gang gekomen. Geothermie en restwarmte hebben grote aandacht om een deel van de warmtebehoefte in te vullen binnen onze regio's. Bouwstenen om te komen tot een nieuw betrouwbaar en veilig energiesysteem. Elektriciteit, gas, warmte en CO2 gaan een integraal systeem vormen. Daarnaast kennen duurzame bronnen specifieke eisen voor beschikbaarheid en continuïteit. Dit heeft grote gevolgen voor de (lokale) balans van vraag en aanbod. Met onze kennis, ervaring en vernieuwende ideeën willen wij een bepalende rol spelen in dit nieuwe energiesysteem binnen en buiten de regio. Waar mogelijk stimuleren wij duurzame ontwikkelingen door partijen bij elkaar te brengen, kennis te delen en barrières weg te nemen. Binnen de wettelijke kaders zetten we onze kennis en expertise in voor de ontwikkeling van producten, diensten en meet- en energieconcepten.

Binnen de veranderende energiewereld blijven onze waarden voor veiligheid en betrouwbaarheid onverminderd belangrijk. Ons assetmanagementsysteem maakt de netwerken voorspelbaar en beheersbaar op het gebied van kosten, risico's en prestaties. Veilig werken staat aan de basis van al onze activiteiten. We kennen een proactieve veiligheidscultuur, gebaseerd op persoonlijk leider- en ondernemerschap door alle lagen van onze organisatie. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden zijn we verbonden met onze omgeving en oefenen daar invloed op uit. Hoe we met onze omgeving omgaan, hebben we uitgewerkt in ons MVO-beleid volgens de Sustainable Development Goals.

De beweging van de energiewereld naar decentraal, duurzaam en geregeld, impliceert dat de standaardoplossing voor de energienetten verdwijnt. Klanten kiezen voor eigen oplossingen met maatwerkbehoeften en zoeken daarbij partners die waarde toevoegen. De traditionele verhouding van leverancier versus afnemer verandert in samenwerkingsvormen. Binnen onze organisatie stimuleren we onderlinge samenwerking met als doel het bieden van maatwerk, kennisdeling en tevreden klanten.

Feiten en cijfers

BEDRIJFSGEGEVENS

GROEPSRESULTAAT

13,9 euro miljoen
13,3 euro miljoen in 2018

BEDRIJFSOPBRENGST

87,7 euro miljoen
83,7 euro miljoen in 2018

BALANSTOTAAL

249,7 euro miljoen
249,2 euro miljoen in 2018

ROE (RENDEMENT GEMIDDELD EIGEN VERMOGEN)

10,3 %
9,9 % in 2018

INVESTERINGEN ENERGIE-INFRASTRUCTUUR

21,7 euro miljoen
20,3 euro miljoen in 2018

PERSONEELSLEDEN

213 FTE
205 FTE in 2018

VEILIGHEIDSINDEX

3,1 IF-cijfer
0 IF-cijfer in 2018

ZIEKTEVERZUIM

3,9 %
3,5 % in 2018

CO2-FOOTPRINT

2.375 kton
2.317 kton in 2018

ELEKTRICITEITSNET

LENGTE NETWERK ELEKTRICITEIT

2.845 km
2.787 km in 2018

AANSLUITINGEN ELEKTRICITEIT

61.921 aansluitingen
60.887 aansluitingen in 2018

TRANSPORT ELEKTRICITEIT

1.755 GWh
1.741 GWh transport in 2018

TERUGLEVERING AAN TENNET

401 GWh
441 GWh in 2018

UITVALSDUUR ELEKTRICITEIT

5 min
11 min in 2018

GASNET

LENGTE NETWERK GAS

1.036 km
1.031 km in 2018

AANSLUITINGEN GAS

55.336 aansluitingen
54.554 aansluitingen in 2018

TRANSPORT GAS

1.130 m³ x 1.000.000
1.145 m³ x 1.000.000 in 2018

UITVALSDUUR GAS

23 sec
56 sec in 2018

Kerncijfers

(in miljoen € tenzij anders aangegeven)	2019	2018	%
Winst- en verliesrekening			
Bedrijfsopbrengsten	88	83	6,0%
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	-22	-19	15,8%
Brutomarge	66	64	3,1%
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-27	-25	8,0%
EBITDA	39	39	0,0%
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-19	-18	5,6%
Bedrijfsresultaat	20	21	-4,8%
Rentelasten minus -baten	-2	-2	0,0%
Resultaat voor belastingen	18	19	-5,3%
Vennootschapsbelasting	-4	-6	-33,3%
Resultaat na belastingen	14	13	7,7%
Aandeel in resultaat van deelnemingen	-	-	
Groepsresultaat	14	13	7,7%
Eigen vermogen ¹⁾	122	121	
Solvabiliteit	49%	49%	
Rendement gemiddeld eigen vermogen (ROE)	10%	10%	
Investerings in materiële vast activa	23	23	0,0%
Operationele cashflow	35	31	12,9%
Voorgesteld dividend	13	13	
Ratio's ACM			
EBIT rentedekking	10,2	9,2	
FFO rentedekking	17,9	15,1	
FFO / Schuld in %	29,2	29,4	
Schuld / Kapitalisatie in %	45,7	46	
Bedrijfsomvang			
Transport gas in miljard m ³	1.130	1.145	-1,3%
Transport elektriciteit in GWh	1.755	1.741	0,8%
Teruglevering aan TenneT in GWh	401	441	-9,1%
Aantal medewerkers per ultimo boekjaar	228	211	8,1%
Full-time equivalenten	213	205	3,9%

Strategie

Ontwikkelingen in de samenleving en de energiemarkt

De discussie over het klimaat speelt allang niet meer op de achtergrond, maar is inmiddels een van de belangrijkste politieke thema's. 2019 was het jaar van de klimaattafels en het bewustzijn dat er 'iets' moet gebeuren, nam verder toe. De doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs zijn concreet geworden en er zijn keuzes gemaakt hoe we die doelen moeten bereiken. We zitten nu in de fase dat we de gemaakte afspraken gaan uitwerken en waarmaken.

Haalbaarheid en betaalbaarheid

Nu de doelstellingen en afspraken concreter zijn, wordt betaalbaarheid een serieus vraagstuk. Wie gaat de kosten dragen van deze complexe opdracht? Daarbij speelt de huidige krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke rol. Waar halen we de mensen vandaan om de klus te klaren? Met andere woorden: de haalbaarheid en betaalbaarheid zijn aspecten die het afgelopen jaar om aandacht vroegen en dat ook de komende tijd zullen blijven doen.

Hoge verwachtingen van warmte

In de energietransitie wordt veel verwacht van warmte (rest- en/of aardwarmte). Wij willen daarin een belangrijke rol vervullen en slagen daar goed in. Dat succes berust op onze aanpak, waarbij wij de samenwerking zoeken en lokale vorming van warmtecoöperaties stimuleren. Zo bouwen we van onderaf een systeem op. Tuinbouwondernemers participeren in projecten en committeren zich aan de samenwerking. Een unieke aanpak die werkt en die met veel belangstelling gevolgd wordt. Het concept 'Warmtesysteem Westland' wordt door Westlandse glastuinbouwondernemers echt gezien als hún project en dat zorgt voor een groot draagvlak.

Veiligheid

In de energiewereld is veiligheid een vast onderwerp dat op serieuze aandacht mag rekenen. In 2019 vond in Den Haag een ernstig incident plaats, veroorzaakt door een scheur in een gasleiding van grijs gietijzer. Naar aanleiding van een advies van de Toezichthouder Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), gaat de landelijke sanering van grijs gietijzer versneld worden. Wij gaan binnen twee jaar de laatste gietijzeren leidingen in ons werkgebied vervangen en in de tussentijd vaker controleren.

Van het gas af - 1

Naar aanleiding van de in 2018 ingevoerde Wet VET is de aansluitplicht voor aardgas vervallen voor de netbeheerders, waardoor geen nieuwe gasaansluitingen ontstaan. Onze aandeelhouders (gemeenten Westland en Midden-Delfland) werken aan een wijkgebonden aanpak voor het uitfasen van aardgas in de bestaande woningbouw. Dankzij onze goede relatie met de gemeenten verloopt de onderlinge samenwerking daarbij zeer soepel. Wel ervaren wij dat we door Wet VET aan regels gebonden zijn en er – in vergelijking met andere publieke partijen – geen sprake is van een gelijk speelveld. En dat terwijl gemeenten juist behoefte hebben aan partijen zoals wij, die nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken.

Van het gas af - 2

Met het oog op verduurzaming en het streven naar CO₂-vrije energievoorzieningen, overwegen steeds meer klanten om van het aardgas af te gaan. Voor het verwijderen van de gasaansluiting krijgen zij echter vaak een hoge rekening gepresenteerd. Een onlogisch en vooral ongewenst gevolg van deze duurzame keuze. Wij pleiten voor een oplossing binnen de reguleringskaders en heldere richtlijnen; de veranderende markt vraagt om nieuwe spelregels.

Nieuw reguleringsmodel

We zijn in voorbereiding op een nieuw reguleringsmodel. De huidige, lage rentestand heeft invloed op de toekomstige inkomsten en staat op gespannen voet met de investeringen die nodig zijn voor de beoogde energietransitie. Energietransitie vraagt om maatwerk en een regionale aanpak en dat rechtvaardigt de vraag of het huidige, collectieve systeem wel houdbaar is.

Onze doelstellingen

Het doel van Juva is een efficiënte infrastructuur creëren voor een duurzame energievoorziening, waarbij vraag en aanbod optimaal op elkaar zijn afgestemd. Wij werken met elkaar aan het energiedistributiesysteem van de toekomst. Een duurzaam systeem dat niet alleen veilig en betrouwbaar is, maar ook vrij van CO₂-uitstoot. Anders dan nu zal het energiedistributiesysteem van de toekomst lokaal geregeld en gebalanceerd zijn, allerlei opslag- en conversiemogelijkheden kennen en elektriciteit, warmte en duurzame gassen verbinden tot één samenhangend geheel. Juva gaat op dat terrein een grote rol spelen.

Onze strategie

Samenwerking bedrijfsonderdelen

Westland Infra Netbeheer brengt de ervaring in van veilige en betaalbare netwerken met een hoge mate van beschikbaarheid, gebaseerd op een afweging van risico's, kosten en prestaties. Onderdeel daarvan is het aanleggen en onderhouden van netwerken en de storingsdienst met korte hersteltijden.

Anexo brengt de ervaring in van meten, regelen, verdelen en verhandelen (faciliterend) van energiestromen en ontwikkelt door de dynamiek in de commerciële omgeving nieuwe producten en diensten die bijdragen aan het nieuwe systeem. Anexo heeft landelijke schaal nodig om dit efficiënt te kunnen doen.

Capturam is de innovator op het gebied van de verdeling van nieuwe energievormen, zoals geothermie, restwarmte, waterstof en groengas. Capturam zorgt ervoor dat duurzame ideeën concrete vorm krijgen. Het bedrijf is het innovatieve verlengstuk van Westland Infra Netbeheer en daarmee voornamelijk regionaal georiënteerd.

Juva verbindt Westland Infra Netbeheer, Anexo en Capturam tot één geheel en zorgt voor voldoende mensen, middelen en materialen. Juva zorgt voor ICT-systemen die verandering mogelijk maken en een duidelijke (externe) communicatie die laat zien hoe wij werken aan het nieuwe distributiesysteem: veilig, samenwerkend en maatschappelijk verantwoord.

Samenwerking met anderen

De uitdaging van de energietransitie is dusdanig groot dat Juva die klus nooit alleen kan klaren. Daarom zoeken wij samenwerking met tal van andere partijen, zoals klanten, leveranciers en stakeholders. Samenwerking is bovendien nodig om draagvlak te creëren en om kosten en risico's te beperken. Het concept van Warmtesysteem Westland is daarvan een mooi en illustratief voorbeeld, dat landelijk veel aandacht krijgt.

Governance

Personalia

Directie

Algemeen directeur

De heer F.P. (Frank) Binnekamp (1968)

Frank Binnekamp is sinds 1 juli 2008 directeur van N.V. Juva en haar rechtsvoorganger. Hij begon zijn loopbaan bij een landelijk werkende installateur en zette zijn loopbaan voort bij rechtsvoorgangers van Westland Infra Netbeheer B.V. als manager Distributie Elektriciteit en was vanaf 2001 statutair directeur van het netwerkbedrijf Westland Energie Infrastructuur B.V. Frank Binnekamp studeerde Energietechniek aan de Technische Hogeschool Rijswijk. Hij behaalde zijn MBA aan de Business School Nederland.

Raad van Commissarissen

Voorzitter

De heer P. (Piet) Veenema (1955)

Datum eerste benoeming: 1 december 2012

Herbenoemd per: 1 december 2016

Einde huidige termijn: 1 december 2020

Beroep/hoofdfunctie: pensionaris

Relevante nevenfuncties: lid van raad van commissarissen Van Wijnen Holding N.V., lid van raad van commissarissen M&G Holding B.V. en lid van raad van commissarissen Aalberts Industries N.V.

De heer M. (Mart) Valstar (1962)

Datum eerste benoeming: 1 oktober 2014

Herbenoemd per: 1 oktober 2018

Einde huidige termijn: 1 oktober 2022

Beroep/hoofdfunctie: CEO Best Fresh Group

Relevante nevenfuncties: lid algemeen bestuur VNO – NCW Westland-Delfland en voorzitter Stichting Horti Heroes

Mevrouw J.C. (Joanne) Meyboom – Fernhout (1965)

Datum eerste benoeming: 1 juli 2018

Einde huidige termijn: 1 juli 2022

Beroep/hoofdfunctie: divisiedirecteur Siemens Nederland N.V.

Relevante nevenfuncties: n.v.t.

Mevrouw L.E. (Linda) Sas (1972)

Datum eerste benoeming: 1 juli 2019

Herbenoemd per: 1 juli 2023

Beroep/hoofdfunctie: directeur concernzaken Stichting Ymere

Relevante nevenfuncties: lid Raad van Toezicht Libertas Leiden

Mevrouw D.J.N.M. (Desirée) Curfs (1970)

Datum eerste benoeming: 1 juli 2011

Herbenoemd per: 1 juli 2015

Commissariaat beëindigd: 1 juli 2019

Beroep/hoofdfunctie: directeur Stroomopwaarts

Relevante nevenfuncties: lid algemeen bestuur VNO-NCW

† De heer H.H.V. (Hans) Horlings (1962 - 2020)

Datum eerste benoeming: 1 juli 2018

Commissariaat beëindigd per: 30 maart 2020

Beroep/hoofdfunctie: wethouder Gemeente Midden-Delfland

Relevante nevenfuncties: bestuurslid Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten, lid bestuurscommissies Metropoolregio Rotterdam Den Haag en bestuurslid Businesspark Haaglanden

Verslag van de Raad van Commissarissen

Helaas heeft ons het verdrietige bericht bereikt dat dinsdag 30 maart 2020 de heer H.H.V. Horlings is overleden aan de gevolgen van het Coronavirus. De heer Horlings was sinds juli 2018 lid van de raad van commissarissen bij N.V. Juva en al eerder verbonden als vertegenwoordiger van de aandeelhouders. Wij hebben de heer Horlings leren kennen als een betrokken persoon met hart voor ons bedrijf en de laatste jaren ook met veel oog voor één van onze grootste uitdagingen, het verduurzamen van de energievoorziening. Wij zijn zeer dankbaar voor de tijd die wij met de heer Horlings hebben mogen samenwerken evenals zijn inzet en betrokkenheid bij de organisatie.

Vergaderingen Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft in het verslagjaar vijfmaal volgens een vastgelegd schema vergaderd met de directie. In het najaar is daarnaast nog een workshop georganiseerd om dieper in te gaan op de ontwikkelingen rondom Warmtesysteem Westland en de markt van Anexo. Bij drie vergaderingen waren alle commissarissen aanwezig en bij twee vergaderingen was één lid verhinderd. De raad van commissarissen vergaderde eenmaal aansluitend aan de reguliere vergadering buiten aanwezigheid van de directie.

Onderwerpen die in de reguliere vergaderingen met de directie werden besproken, waren de ontwikkelingen op de energiemarkt, de participaties in Trias Westland B.V. en Energie Transitie Partners B.V., de positionering van Anexo B.V. en de verdere ontwikkeling, de OOB-status van de netbeheerder per 1 januari 2020, het onderzoek door ACM naar verstoring van de metermarkt en het boetebesluit, het MVO-beleid 2018, de uitkomsten van de stakeholdersanalyse, de samenstelling van de raad van commissarissen en haar functioneren, de ontwikkeling en beloning van het managementteam, compliancy dossiers, de strategieontwikkeling met betrekking tot warmte evenals duurzame energie, de jaarcijfers 2018 en het verslag van de externe accountant, het MVO jaarverslag 2018, de financiële kwartaalrapportages en prognoses voor 2019, de begroting voor 2020, de toegepaste waarderingsgrondslagen, de administratieve organisatie en interne controle en tot slot risicobeheersing. Bovendien werden in de vergaderingen regelmatig presentaties gehouden door afdelingsmanagers.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is een integraal onderdeel van de strategie en de bedrijfsvoering van N.V. Juva. De raad van commissarissen hecht belang aan hoe N.V. Juva rekenschap geeft aan haar verantwoordelijkheid voor de omgeving waarin zij opereert. Het MVO-beleid is expliciet met de directie besproken en spiegelt de activiteiten aan het welzijn van mens en omgeving, de verduurzaming van het energiesysteem en lokale maatschappelijke betrokkenheid. In 2019 is opnieuw een apart MVO jaarverslag over het voorgaande jaar opgesteld en tezamen met het financiële jaarverslag gepubliceerd.

Overleg met de ondernemingsraad

De raad van commissarissen hecht aan een goede relatie met de ondernemingsraad. Het contact geeft gevoel bij wat er speelt binnen de organisatie. De op aanbeveling van de ondernemingsraad benoemde commissaris, mevrouw D.J.N.M. Curfs, voorzag de ondernemingsraad van adviezen en deelde de ervaringen binnen de raad van commissarissen tot 1 juli 2019, het einde van haar tweede en statutair bepaalde laatste zittingstermijn. De rol is overgenomen door mevrouw L.E. Sas eveneens benoemd als commissaris op aanbeveling van de ondernemingsraad. In een gezamenlijke bijeenkomst met de raad van commissarissen en

de ondernemingsraad op 22 mei 2019 werd onder andere gesproken en gediscussieerd over de samenstelling van de ondernemingsraad, de organisatieontwikkelingen, de ontwikkelingen binnen de energiesector en de verwachtingen van de raad van commissarissen ten aanzien van de werkmaatschappijen van N.V. Juva. Dit contact met de ondernemingsraad wordt door de raad van commissarissen bijzonder op prijs gesteld.

Corporate Governance

Alhoewel niet direct van toepassing voor N.V. Juva heeft de raad van commissarissen kennisgenomen van de Nederlandse Corporate Governance Code. De verantwoordelijkheden en taken van de raad van commissarissen zijn in een reglement vastgelegd dat op 21 november 2016 is geactualiseerd.

De practice bepalingen uit de Nederlandse Corporate Governance Code, die voldoende relevant zijn, zijn daarin verwerkt. Vooruitlopend op de OOB-status van Westland Infra Netbeheer B.V. heeft de raad van commissarissen en audit- en een remuneratiecommissie ingesteld.

De Wet Bestuur en Toezicht schrijft voor dat een evenwichtige man-/vrouwverdeling in de directie en raad van commissarissen in acht genomen moet worden. Van een evenwichtige verdeling is volgens de wet sprake indien ten minste 30% van de zetels wordt bezet door vrouwen en ten minste 30% door mannen. De profielschets van de raad van commissarissen is in 2015 reeds aangepast om het streven naar een evenwichtige verdeling van de zetels in de raad van commissarissen tussen mannen en vrouwen vast te leggen. Deze profielschets is het uitgangspunt geweest bij de selectie van nieuwe commissarissen vanaf 2015. Met ingang van 1 juli 2018 bestaat de raad van commissarissen reeds uit twee vrouwen en drie mannen. De statutaire directie van de holding bestaat uit één mannelijk lid. Hierdoor is een evenwichtige zetelverdeling in de directie niet mogelijk. Bij toekomstige nominaties en benoemingen van leden van de directie en de raad van commissarissen zal rekening gehouden worden met de eisen die gesteld worden aan een evenwichtige man-/vrouwverdeling.

Beloningsbeleid directie

Het beloningsbeleid heeft als uitgangspunt dat de beloning marktconform moet zijn en dat op basis van het beloningsbeleid gekwalificeerde en deskundige bestuurders aangetrokken moeten kunnen worden en behouden blijven.

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT 1) van toepassing op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. Gelet op het feit dat de directie verantwoordelijk is voor de aansturing en bedrijfsvoering van de netbeheerder is de WNT van toepassing. Omdat de beloningsafspraken met de directie voor 6 december 2011 zijn overeengekomen, wordt gebruik gemaakt van de overgangsregeling waarbij deze beloningsafspraken voor een periode van vier jaar worden gerespecteerd en vanaf 2017 in drie jaar tijd worden teruggebracht naar de maximaal toegestane beloning van 130% van het ministersalaris. Door de inwerkingtreding van de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (WNT 2) wordt de hoogte van de beloning verder verlaagd van 130% naar 100% van een ministersalaris.

De overgangssystematiek voorziet in dit geval in een afbouwperiode van twee jaar. Dit betekent dat de bezoldiging van de directie per 1 januari 2022 maximaal 100% van de bezoldiging van een minister bedraagt.

Het totale beloningspakket van de directie bestaat uit de volgende componenten:

- **Vast bruto jaarsalaris**

De directie ontvangt een vast bruto jaarsalaris, inclusief vakantiegeld. Het vaste bruto jaarsalaris wordt jaarlijks door de raad van commissarissen geëvalueerd en conform contractuele afspraken aangepast. Per 1 januari 2017 is de overgangsregeling volgens de WNT-1 van start gegaan en is het salaris conform deze regeling verlaagd. In 2019 bedroeg het vaste bruto jaarsalaris van de statutaire directeur van Holding N.V. Juva € 215.451 inclusief 8% vakantietoeslag. De holding kent gelieerde werkmaatschappijen met een eigen statutaire directie. Het salaris van de directeur Westland Infra Netbeheer B.V. bedroeg over 2019 € 118.156 incl. 8% vakantietoeslag. Het salaris van de directeur Anexo B.V. bedroeg over 2019 € 119.027 incl. 8% vakantietoeslag.

- **Variabele beloning**

Voor de directeur van N.V. Juva is deze beloningscomponent op nul gesteld in lijn met de WNT-1 die in eerste instantie geen variabele beloning toestond en in één keer is afgeschaft na 2016. Na latere WNT-besluiten is variabele beloning weer toegestaan. Voor de directeur van Westland Infra Netbeheer B.V. bedraagt de uitbetaalde variabele beloning in 2019 € 3.756 en voor de directeur van Anexo B.V. € nihil.

- **Pensioenvoorziening**

De directie neemt deel aan de bij de cao Netwerkbijbedrijven genoemde en voor alle werknemers van N.V. Juva geldende pensioenregeling van de Stichting Pensioenfonds ABP. Sinds 1 januari 2004 betreft dit een volledige middelloonregeling. De heffingsgrondslag is het pensioengevend vast bruto jaarsalaris. Het variabele inkomen is niet pensioengevend. De directie ontvangt geen compensatie voor de aftopping van de pensioensopbouw.

- **Sociale lasten en overige beloningselementen**

Naast de normaal voor de vennootschap geldende sociale lasten en premies maakt de directie gebruik van een werkgeversbijdrage in de premie van de collectieve ziektekostenverzekering, een representatievergoeding en een leaseauto. Tevens heeft de vennootschap ten behoeve van de directie een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. De vennootschap verstrekt geen leningen, voorschotten of garanties aan de directie.

Samenstelling directie

De statutaire directie bestaat uit één directeur, de heer F.P. Binnekamp (algemeen directeur N.V. Juva).

Beloningsbeleid Raad van Commissarissen

De beloning van de raad van commissarissen is vast en onafhankelijk van de resultaten van de onderneming. De beloning is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Vanwege het toezicht op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. geldt ook voor de raad van commissarissen dat de WNT van toepassing is. De voorzitter ontvangt een vaste jaarlijkse bruto-vergoeding van € 29.100 en valt binnen het bezoldigingsmaximum van de WNT-norm. De overige leden ontvangen een vaste jaarlijkse bruto-vergoeding van € 19.400 en vallen daarmee eveneens binnen het bezoldigingsmaximum van de WNT-norm. Aan leden van de raad van commissarissen worden geen leningen, garanties en dergelijke verstrekt. Voor de leden van de raad van commissarissen is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen

Het reglement van de raad van commissarissen bevat regelingen met betrekking tot onder andere onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen. Alle commissarissen zijn onafhankelijk en kunnen ten opzichte van elkaar, de directie en andere organen onafhankelijk functioneren. Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Dit houdt in dat geen van hen een directe of indirecte binding heeft met een organisatorische eenheid die elektriciteit en/of gas produceert, aankoopt of levert.

Er hebben zich in 2019 geen transacties voorgedaan waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of externe accountant speelden en/of spelen die van materiele betekenis zijn voor de onderneming en/of de betreffende bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of externe accountant.

Samenstelling Raad van Commissarissen

De commissarissen worden voor een periode van maximaal vier jaar benoemd, met dien verstande dat de benoemingstermijn afloopt op de dag van de eerstvolgende Algemene Vergadering van Aandeelhouders te houden in het vierde jaar na het jaar van de benoeming. Een commissaris kan eenmaal worden herbenoemd. De raad van commissarissen heeft het volgende rooster van aftreden vastgesteld.

Naam	Datum van eerste benoeming	Jaar van eerste herbenoeming	Uiterste jaar van aftreden
P. Veenema	1 december 2012	2016	2020
M. Valstar	1 oktober 2014	2018	2022
J.C. Meyboom - Fernhout	1 juli 2018	2022	2026
L.E. Sas	1 juli 2019	2023	2027
D.J.N.M. Curfs	1 juli 2011	2015	2019
H.H.V. Horlings †	1 juli 2018	n.v.t.	n.v.t.

Evaluatie kwaliteit toezicht

Jaarlijks evalueert de raad van commissarissen haar functioneren. De evaluatie wordt uitgevoerd aan de hand van een questionnaire en heeft als doel de kwaliteit en effectiviteit van de raad van commissarissen te vergroten. De uitkomsten van de zelfevaluatie zijn in een vergadering buiten de aanwezigheid van de directie bediscussieerd. De uitkomsten zijn vervolgens wel met de directie besproken. Uit de interne zelfevaluatie zijn de volgende verbeterpunten gekomen.

Verbeter-/actiepunt	Voortgang
Up-to-date blijven met betrekking tot de energietransitie	Jaarlijks een studiebijeenkomst organiseren
Verder inhoud geven aan de werkzaamheden van de nieuw ingestelde remuneratie- en auditcommissie	Halfjaarlijkse vergaderingen organiseren

Jaarverslag en voorstel winstuitkering

Hierbij biedt de raad van commissarissen het jaarverslag aan waarin de jaarrekening over 2019 is opgenomen. De directie heeft het jaarverslag opgesteld waarna BDO de jaarrekening heeft gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wij verwijzen u hiervoor naar de ‘overige gegevens’ als onderdeel van de jaarrekening zoals opgenomen in dit verslag.

De raad van commissarissen heeft in de vergadering van 20 mei 2020 in aanwezigheid van de externe accountant het jaarverslag met de directie uitvoerig besproken. De discussies die in dat verband zijn gevoerd, hebben de raad van commissarissen ervan overtuigd dat dit verslag aan alle voorschriften en eisen van governance en transparantie voldoet. Het vormt een goede basis voor de verantwoording die de raad van commissarissen aflegt voor het gehouden toezicht.

De raad van commissarissen stemt in met de jaarrekening en kan zich verenigen met het voorstel van de directie om uit de nettowinst van € 13.860.107 een dividend van € 13.000.000 uit te keren. Op 17 juni 2020 zal de jaarrekening tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling worden voorgelegd. De raad van commissarissen stelt voor dat aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid, dat aan de raad van commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht en dat de jaarrekening wordt vastgesteld.

Ten slotte

De raad van commissarissen spreekt graag haar waardering uit voor de behaalde resultaten in 2019. In haar waardering wil de raad van commissarissen nadrukkelijk alle medewerkers betrekken die gezamenlijk door hun professionaliteit, inzet en toewijding een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het succes van N.V. Juva en haar dochterondernemingen.

Poeldijk, 20 mei 2020

P. Veenema - voorzitter

J.C. Meyboom – Fernhout

L.E. Sas

M. Valstar

Verslag van de Ondernemingsraad

Terugblik 2019

De Wet op de Ondernemingsraden (WOR) regelt de medezeggenschap van werknemers in ondernemingen.

De ondernemingsraad van N.V. Juva maakte hier het afgelopen jaar ook gebruik van. Binnen N.V. Juva denkt de ondernemingsraad mee met de directie en bij besluitvorming zorgt de ondernemingsraad ervoor dat het belang van zowel werknemers als de onderneming wordt meegewogen.

De ondernemingsraad vergaderde het afgelopen jaar acht keer met de directie. Tijdens deze reguliere bijeenkomsten kwamen onder meer adviesaanvragen, instemmingsaanvragen en de financiële voortgang van de onderneming aan bod. Ter voorbereiding op de overleggen met de directie vergaderde de ondernemingsraad acht keer. In 2019 ontving de ondernemingsraad vier adviesaanvragen van de directie:

- Voorgenomen besluit aanstelling managementassistent;
- Voorgenomen besluit tot fusie Westland Kantoorgebouwen B.V. en N.V. Juva;
- Voorgenomen besluit tot formeel onderbrengen van de receptie bij de afdeling Facilitaire Zaken;
- Voorgenomen besluit tot structuur aanpassing Anexo B.V.

De ondernemingsraad behandelde het afgelopen jaar ook een aantal instemmingstrajecten. Na constructief overleg met de directie ging de ondernemingsraad akkoord met:

- Arbojaarplan 2018
- Tijdelijke benoeming preventiemedewerker
- Benoeming preventiemedewerker
- Interne sollicitatieprocedure

De ondernemingsraad behandelde het afgelopen jaar ook een aantal instemmingstrajecten. Na constructief overleg met de directie ging de ondernemingsraad akkoord met:

- Benoeming tijdelijke preventiemedewerker;
- Regeling omgaan met melden vermoeden misstand of onregelmatigheid en regeling werktijden;
- Benoeming definitieve preventiemedewerker;
- Regeling Inzetbaarheidsprotocol Verzuimreglement en regeling Jubilea.

Samenstelling Ondernemingsraad

De ondernemingsraad heeft in 2019 een wijziging gehad in haar bezetting. Met het vertrek van mevrouw Janssen was een vacature ontstaan binnen de ondernemingsraad. Tijdens de verkiezingen op 27 en 28 november 2017 hebben tien kandidaten zich verkiesbaar gesteld. Aangezien de ondernemingsraad van N.V. Juva zeven plekken kent, staan de drie niet gekozen kandidaten op de reservelijst. De heer Santoso stond in dit geval als eerste op de reservelijst. Na een gesprek met de heer Santoso is afgesproken dat hij de vacature invult totdat de termijn van de huidige zitting verloopt. Dit betekent dat de samenstelling van de ondernemingsraad in 2019 als volgt was.

- J.G.H. Hannewijk
- A.V. Sookhlall
- R. Sonai
- S. Wolter
- L. Verschoor
- N. van der Hout
- A. Santoso (met ingang van 24 oktober 2019)
- L. Janssen (gestopt per 1 september 2019)

Overleg met de Raad van Commissarissen

De ondernemingsraad ervaart het overleg met de raad van commissarissen als stimulerend en waardevol. Op 22 mei 2019 vergaderden beide raden met elkaar. Er werd teruggeblikt op het werk van de ondernemingsraad, stilgestaan bij de dagelijkse bedrijfsvoering en vooruitgeblikt naar toekomstige ontwikkelingen. Op 19 juni 2019 woonde de ondernemingsraad als toehoorder de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij.

Tot slot

De ondernemingsraad is tevreden over de behaalde resultaten in 2019 en spreekt haar waardering uit voor directie en raad van commissarissen. Een bijzonder woord van dank is er voor alle medewerkers die met hun inzet, betrokkenheid, professionaliteit en betrouwbaarheid een grote bijdrage leveren aan het succes van N.V. Juva.

Poeldijk, 20 mei 2020

Corporate Governance

N.V. Juva is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd in Poeldijk. De governance van N.V. Juva is gebaseerd op het structuurregime en kent een two-tier-bestuursstructuur. De vennootschap wordt bestuurd door de directie. Toezicht vindt plaats door de raad van commissarissen. Deze organen zijn onafhankelijk van elkaar en beide organen leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Aandeelhouders

De gemeenten Westland en Midden-Delfland zijn de aandeelhouders van N.V. Juva. Gemeente Westland heeft 1.728 aandelen (86,4%) en gemeente Midden-Delfland 272 (13,6%). Jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar wordt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Deze Algemene Vergadering van Aandeelhouders bespreekt onder meer het jaarverslag, stelt de jaarrekening en het dividend vast, besluit over het verlenen van decharge aan de directie voor het gevoerde beleid, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht en benoemt de accountant. Andere Algemene Vergaderingen kunnen zo vaak als gewenst door de directie, de raad van commissarissen en de aandeelhouders worden gehouden. Besluiten kunnen ook buiten de vergadering worden genomen.

Directie

De directie is belast met en verantwoordelijk voor het bestuur van de onderneming en legt verantwoording af aan de raad van commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De directie stelt de visie en de daaruit voortvloeiende missie, strategie en doelstellingen vast. Op grond van de statuten en het reglement van de raad van commissarissen zijn bepaalde directiebesluiten aan de goedkeuring van de raad van commissarissen en/of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders onderhevig.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt het aantal directieleden van N.V. Juva vast. De leden van de directie zijn benoemd door de raad van commissarissen en geeft van een voorgenomen benoeming kennis aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Leden van de directie kunnen door de raad van commissarissen worden geschorst of ontslagen. De raad van commissarissen ontslaat een directeur niet eerder dan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het voorgenomen ontslag is gehoord. De statutaire directie van N.V. Juva bestaat uit één lid, te weten de heer Frank (F.P.) Binnekamp. De directie is bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de directie zijn vastgelegd in de statuten van N.V. Juva. De statutaire directie van N.V. Juva benoemt de statutaire directies van Westland Infra Netbeheer B.V en Anexo B.V.

Bij de vervulling van haar taken richt de directie zich naar de belangen van de vennootschap. Directieleden mogen geen directe of indirecte binding hebben met een producent en/of een leverancier en/of een handelaar van elektriciteit en/of gas. In geval van een (potentieel) (in)direct persoonlijk belang van een directielid dat tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap wordt de vennootschap vertegenwoordigd door een door de raad van commissarissen aangewezen commissaris.

Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. De raad van commissarissen staat de directie met raad terzijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. De directie verschaft de raad van commissarissen tijdig alle informatie die noodzakelijk is voor een goede taakuitoefening. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de raad van commissarissen zijn vastgelegd in de statuten van de vennootschap en in het reglement van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen heeft uit haar gelederen een audit- en remuneratiecommissie gevormd die specifieke onderwerpen voorbereiden ter bespreking in de raad.

De raad van commissarissen evalueert zijn functioneren. De verantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van zijn taken berust bij de raad van commissarissen als geheel. De leden van de raad van commissarissen kunnen ten opzichte van de directie onafhankelijk standpunten innemen. Commissarissen vervullen hun taak zonder mandaat van degenen door wie zij zijn voorgedragen en onafhankelijk van de bij de onderneming betrokken deelbelangen.

De leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, op voordracht van de raad van commissarissen, met inachtneming van de profielschets en na overleg met de ondernemingsraad. Iedere gemeenteaandeelhouder kan één persoon aan de raad van commissarissen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. De ondernemingsraad heeft een versterkt recht van voordracht voor een derde van het aantal commissarissen. De raad van commissarissen bestaat uit ten minste vijf natuurlijke personen. De raad van commissarissen heeft een profielschets voor zijn omvang en samenstelling vastgesteld, rekening houdend met de aard en de activiteiten van de onderneming en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. De raad van commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot leeftijd en geslacht.

Commissarissen kunnen voor maximaal twee termijnen van vier jaar worden benoemd. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop de commissaris zijn taak heeft vervuld in de voorbije periode en wordt na zorgvuldige overweging herbenoemd. Het rooster van aftreden van de raad van commissarissen is zodanig dat voorkomen wordt dat veel commissarissen tegelijk aftreden.

Externe accountant

BDO is de externe accountant en is benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De externe accountant rapporteert met betrekking tot het door hem gedane onderzoek aan de directie en de raad van commissarissen en geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening. De externe accountant is aanwezig bij de vergadering van de raad van commissarissen waarin de concept jaarrekening wordt besproken en het door de externe accountant opgestelde verslag over de controle op de jaarrekening. De externe accountant woont tevens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij waarin het jaarverslag wordt besproken en de jaarrekening wordt vastgesteld.

Toezicht op het netwerkbedrijf

Westland Infra Netbeheer B.V. is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud en beheer van de elektriciteits- en gasdistributienetwerken in de regio's Westland, Midden-Delfland en een deel van de Botlek en verzorgt middels deze energienetwerken het transport van elektriciteit en/of gas.

Namens de overheid is de Autoriteit Consument & Markt (ACM) belast met de uitvoering van en toezicht op de naleving van de Elektriciteits- en Gaswet. De Autoriteit Consument & Markt stelt de maximum transport- en aansluittarieven van alle netbeheerders vast en houdt ook toezicht op de nevenactiviteiten van de netbeheerder en of deze compliant zijn met de wetgeving. Daarom vallen ook N.V. Juva, Anexo B.V. en Capturam B.V. onder de reikwijdte van het toezicht door ACM.

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt als rijksinspectiedienst toezicht op het gastransport, met name gericht op de veiligheid.

Agentschap Telecom controleert de naleving van graafmeldingen en andere voorschriften rondom graafwerkzaamheden. De basis hiervoor is de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION). En sinds kort houdt het Agentschap Telecom ook toezicht op de cybersecurity richtlijnen van de netbeheerder.

Verispect houdt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat toezicht op elektriciteits- en gasmeters in het kader van de Metrologiewet.

De Autoriteit Persoonsgegevens is verantwoordelijk voor het toezicht op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Risicomanagement

N.V. Juva wil bouwen aan een veilig, betrouwbaar en CO2-uitstoot-vrij energiesysteem. Een lokaal geregeld en gebalanceerd systeem met volop opslag- en conversiemogelijkheden. Elektriciteit, warmte en duurzame gassen moeten integreren tot één samenhangend systeem. De veranderopgave is groot en raakt diverse marktordeningen, maatschappelijke thema's, financiële randvoorwaarden, technologieën en de arbeidsmarkt. Al deze factoren leiden tot risico's die de realisatie van de strategie verstoren of vertragen.

In onderstaande tabel zijn de meest belangrijke risico's opgenomen. Ten aanzien van de financiële impact geldt dat we een schadebedrag boven € 2.500.000 als catastrofaal beschouwen en een bedrag onder de € 50.000 als verwaarloosbaar. De risicomatrix presenteert alleen de grootste strategische risico's binnen N.V. Juva.

Risicobeoordelingmatrix

effect	kans						risico
	mogelijk	waarschijnlijk	geregeld	jaarlijks	maandelijks	permanent	
catastrofaal	H	ZH	O	O	O	O	onacceptabel
zeer ernstig	M	6 H	ZH	O	O	O	zeer hoog
ernstig	M	4 M	5 H	ZH	O	O	hoog
behoorlijk	L	1 M	M	2 H	ZH	O	middel
matig	V	L	M	3 M	H	ZH	laag
							verwaarloosbaar

Nr.	Omschrijving	Deelaspecten	Trend	Mitigerende maatregelen
1.	Onvoldoende inspelen op alternatieven voor aardgas	Te lang afwachten Te holistisch Taakverruiming Stranded assets Omzet verlies	↔	Starten met opbouw systeem van onderaf, pilots starten, herbestemmen gasnetwerk, partnerships vormen met partijen en overheden in de keten, samenwerking binnen de brancheorganisatie, delen van investeringen, participerende klanten met commitment.
2.	Krapte op de arbeidsmarkt	Technisch personeel Werkdruk Temporisering	↑	Eigen recruiter, gebruik social media, excellente arbeidsvoorwaarden, leeromgeving met door groei, moderne werkomgeving, samenwerking binnen en buiten de branche, coachend leiderschap, digitalisering, robotisering, product- en procesinnovatie, samenwerking
3.	Continuïteit ICT	Cyber security Privacy	↑	Awareness trainingen, aansluiting bij ENCS, move to the cloud, redundantie, fysiek gescheiden locaties, incidentoefeningen Functionaris gegevensbescherming en een privacy officer aangesteld, control framework ingericht.
4.	Wet- en regelgeving	Opgelegde beperkingen Onzekerheden Korte termijn Contra productieve heffingen	↑	Uitgaan van het nu en de mogelijkheden/niet hopen op beter, samenwerkingsverbanden, lobby en vooral laten zien wat werkt. No regret keuzes. Compliant en transparant zijn. Buiten Juva organiseren.
5.	Gebrek aan CO ₂ voor de tuinbouw	Grootschalige afvang Beschikbaarheid Circulariteit	↔	Nieuwe invoeders OCAP, innovatieve recirculatie technieken, beprijzing fossiele CO ₂
6.	Off grid oplossingen	Hoge kosten socialisering	↑	Regionale tariefstructuren, meer oplossingen in de vrije markt, herdefinitie van het reguleringsmodel

Onze resultaten

Westland Infra Netbeheer

Zeer hoge beschikbaarheid

De voornaamste taak van Westland Infra Netbeheer is zorgen voor een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Daarbij streven wij naar een optimale prestatie, naar een minimum aantal storingen en zo min mogelijk uitval van ons elektriciteits- en gasnet in de regio Westland en Midden-Delfland tegen zo laag mogelijke kosten.

Het verslagjaar 2019 laat een zeer hoge beschikbaarheid zien. We kregen te maken met nog minder uitval dan ons eigen gemiddelde, dat al bijzonder laag is. Waar in voorgaande jaren de uitvalduur van elektriciteit tussen de 10 en 12 minuten schommelde, bleef dit in 2019 beperkt tot slechts 5 minuten. De uitval van gas was vergelijkbaar met voorgaande jaren. Met deze cijfers scoren wij opnieuw ver onder het landelijk gemiddelde, wat ligt rond de 21 minuten.

We spelen een rol in de transitie naar duurzame energie. Dit in samenwerking met Capturam. Wij verwachten voor de toekomst een toename van de vraag naar elektriciteit. Daar zijn we uitstekend op voorbereid. Tegelijk richten we ons op een gelijkblijvende vraag naar gas, of in ieder geval het in stand houden van de bestaande gasnetten. Wij willen ons onderscheiden als een kwalitatief hoogstaande netbeheerder, allereerst voor de glastuinbouw, maar zeker ook voor de inwoners binnen ons verzorgingsgebied.

Graafschade voorkomen

De hoge beschikbaarheid is grotendeels te danken aan de solide inrichting van ons net en onze aandacht voor preventief onderhoud. Een groot deel van de uitval wordt echter veroorzaakt door externe factoren en dan met name graafschade. In 2019 hebben we daar minder last van gehad.

Om de graafschade structureel terug te dringen, heeft het KLO (Kabel en Leiding Overleg) de CROW500 ingevoerd. Deze richtlijn hebben wij in 2019 binnen Westland Infra geïmplementeerd. Daarnaast hebben de provincie Zuid-Holland en alle Zuid-Hollandse netbeheerders een graafprotocol afgesproken om het verleggingsproces van kabels en leidingen in de ondergrond te versoepelen. Op 12 april hebben wij dit Uitvoeringsprotocol Kabels en Leidingen Provincie Zuid-Holland 2019 ondertekend. In dit protocol zijn (proces)afspraken vastgelegd tussen de provincie en de directies van Dunea, Evides, Oasen, Stedin, Velin, Liander en Westland Infra.

Slimme meter

In 2019 hebben wij 11.665 slimme meters aangeboden en 9.885 meters geplaatst. In 2020 hopen we de grootschalige aanbieding zo veel mogelijk af te ronden, zodat circa 90% van de bewoners in ons werkgebied over een slimme meter beschikt. Om ook die laatste 10% te stimuleren om over te stappen, heeft de overheid de uitrol van de gratis plaatsing met twee jaar verlengd. Echter, de crisis met betrekking tot het corona virus zorgt er wellicht voor dat de landelijke uitrol van de slimme meter gaat opschuiven.

Vervanging grijs gietijzer

In 2019 vond in Den Haag een ernstige gasexplosie plaats, veroorzaakt door een scheur in een gasleiding van grijs gietijzer. Sinds 1994 is het leggen van dergelijke leidingen verboden en in 2010 hebben de netbeheerders een programma opgesteld om dit type leidingen versneld te vervangen. Westland Infra is daar al ver mee en eind 2022 zullen alle leidingen vervangen zijn. Tot die tijd worden alle leidingen van grijs gietijzer jaarlijks gecontroleerd: een werkwijze die wij al enige jaren hanteerde, maar nu verplicht geworden is voor alle netbeheerders.

Transparantie is bij een onderwerp als dit erg belangrijk en daarom hebben wij op de website een plattegrond geplaatst, waarop te zien is waar de laatste leidingen van grijs gietijzer liggen.

Elektriciteitsnet verzwaren

Het elektriciteitsnet van Westland Infra Netbeheer had – in tegenstelling tot verschillende andere netbeheerders – in 2019 geen last van congestie of tekort aan capaciteit. Tijdens de WKK-hausse hebben wij ons net aangepast op teruglevering van tuinders en de kabels flink verzwaald. Van die forse uitbreiding van het net profiteren we nu. Er is voorlopig nog genoeg ruimte en aangezien er in de regio weinig plaats is voor grootschalige zonne- of windparken, verwachten wij dat dit de komende jaren zo blijft. Wanneer een groot aantal woonhuizen overstapt op zonnepanelen en warmtepompen, kan in bepaalde wijken wellicht korte tijd enige congestie ontstaan. Met relatief eenvoudige aanpassingen, zoals een extra station of extra kabel, is dit dan op te lossen.

Smart Grid Westland

Met hoge verwachtingen lanceerde Westland Infra in 2018 Smart Grid Westland. Eind december 2018 ging het systeem live. Het systeem geeft gebruikers een signaal wanneer er meer ruimte op het net is en daar kunnen zij tegen gereduceerd tarief gebruik van maken.

De resultaten over het verslagjaar vallen enigszins tegen: Smart Grid Westland wordt minder gebruikt dan wij hoopten en verwachtten. Uiteindelijk zijn er slechts 25 deelnemers actief. In 2020 gaan wij onderzoeken hoe dat komt en of we gebruikers kunnen verleiden om de ruimte toch te gebruiken. Eind 2020 zullen wij tot een eindevaluatie komen en afwegen of het waardevol om met dit initiatief door te gaan.

Kerncijfers

Realisatie	2019	2018
Uitvalduur elektriciteit in minuten	5	11
Uitvalduur gas in seconden	23	56
Hoeveelheid getransporteerde elektriciteit in GWh		
- Afname	1.755	1.741
- Teruglevering	401	441
Hoeveelheid getransporteerde gas in 1.000.000 m ³	1.130	1.145
Elektriciteitsaansluitingen in aantallen	61.921	60.887
Gasaansluitingen in aantallen	55.336	54.554
Omvang elektriciteitsnet in kilometers	2.845	2.787
Omvang gasnet in kilometers	1.036	1.031
Investerings in elektriciteitsnet in € miljoen	8.6	7.7
Investerings in gasnet in € miljoen	6.9	5.7
Slimme meter investering elektriciteit in € miljoen	1.5	1.3
Slimme meter investering gas in € miljoen	1.3	1.1

Ontwikkeling, beschikbaarheid en transport van netten, gas, elektriciteit

Westland Infra Netbeheer heeft een heldere ambitie: een optimale beschikbaarheid en transport van ons elektriciteits- en gasnet. We werken dus hard aan minder storingen en uitval van ons net.

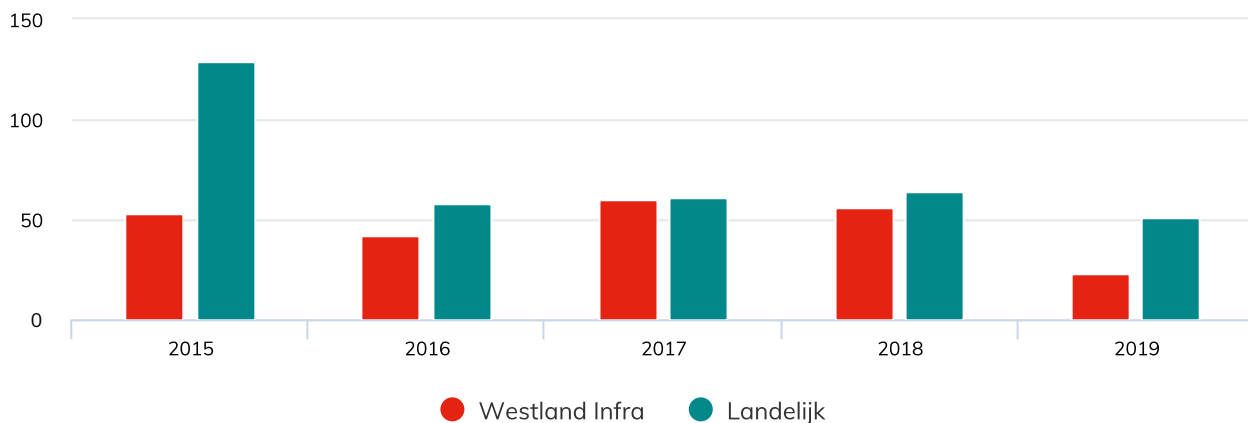
Beschikbaarheid gas

In 2019 hadden we een zeer betrouwbaar energienet. De inwoners van de gemeenten Westland en Midden-Delfland zaten in 2019 als gevolg van een storing gemiddeld slechts 5 minuten zonder stroom en 23 seconden zonder gas. We zijn hiermee onder het landelijk gemiddelde gebleven. Onze jaarlijkse uitvalduur over de jaren heen scoort onder het landelijk gemiddelde, met uitzondering van 2013.

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,0060 per jaar	0,0058 per jaar
Jaarlijkse uitvalduur	23 seconden	51 seconden
Gemiddelde onderbrekingsduur	1 uur 4 minuten 6 seconden	2 uur 27 minuten 24 seconden

Uitval gas

in seconden

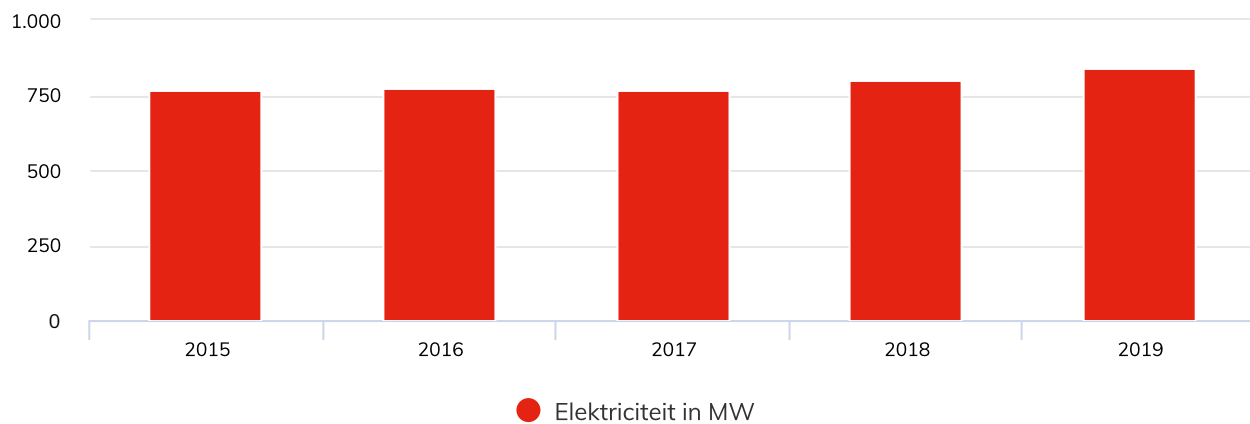

Transport gas

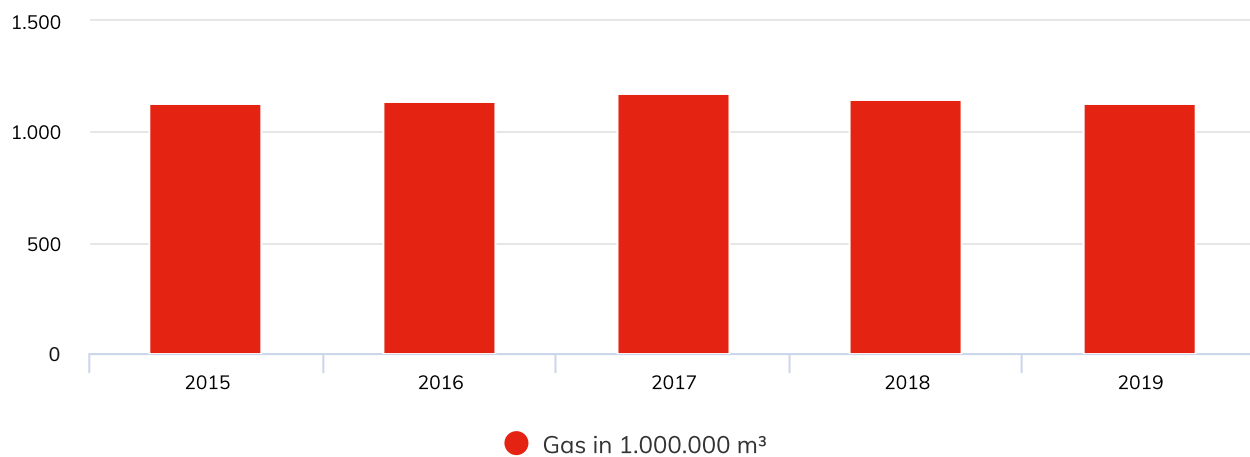
In 2019 hebben we opnieuw minder gas getransporteerd dan in voorgaande jaren. In 2019 transporteerden wij 1.130 miljoen m³ gas ten opzichte van 1.145 miljoen m³ in 2018. Dit is een daling van 15.000 m³. We verwachten de komende jaren nog meer daling van gastransporten. Immers, de tuinbouwsector omarmt steeds meer duurzame energievormen in hun bedrijfsvoering. En huishoudens gaan van het gas af als gevolg van de energietransitie. Maar ook de opmars van geothermie doet het gasverbruik verder dalen.

Opgesteld WKK-vermogen

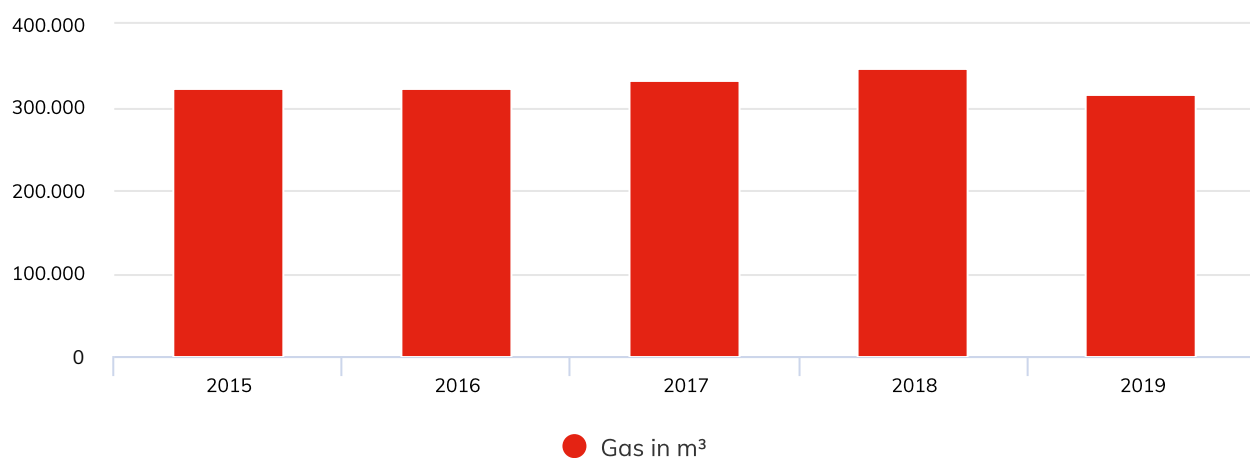
Westland Infra Netbeheer verzorgingsgebied

Ontwikkeling jaarvolume gas

Ontwikkeling piekuurverbruik gas

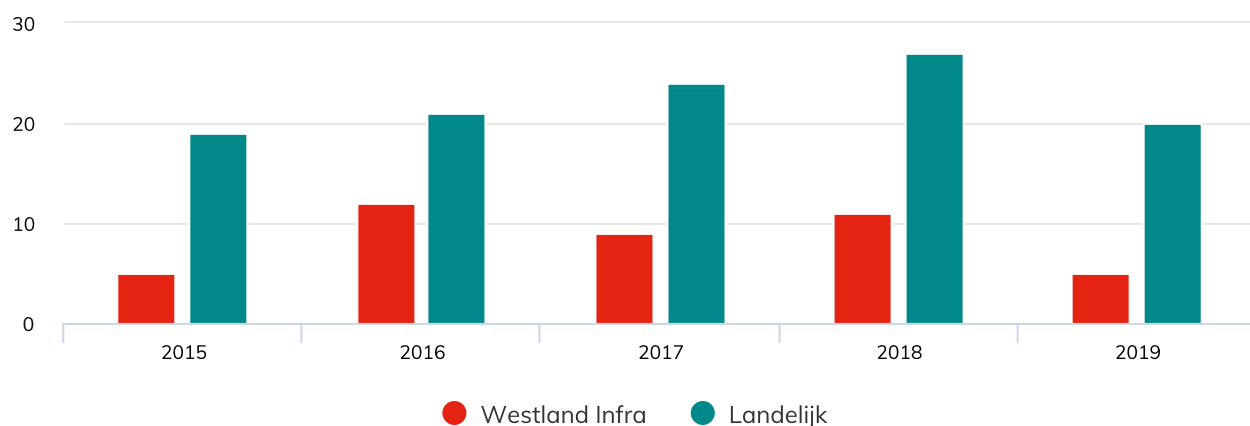
Beschikbaarheid elektriciteit

Onze beschikbaarheidscijfers wat betreft elektriciteit voor 2019 zijn heel goed. De uitvalsduur lag ruim onder het landelijk gemiddelde. Dit is in lijn met voorgaande jaren. Onze gemiddelde uitvalsduur bedroeg in 2019 slechts 5 minuten (2018: 11 minuten). De landelijke uitvalsduur was rond de 21 minuten.

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,093 per jaar	0,303 per jaar
Jaarlijkse uitvalsduur	5,5 minuten	19,8 minuten
Gemiddelde onderbrekingsduur	58,6 minuten	65,2 minuten

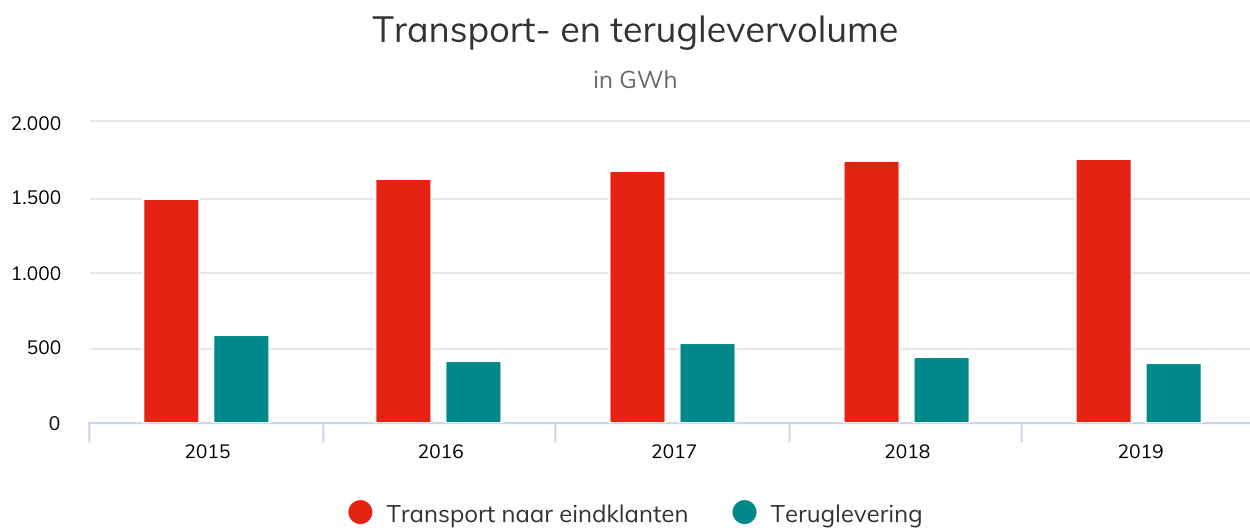
Uitval elektriciteit

in minuten

Transport elektriciteit

In 2019 hebben we in totaal 1.755 GWh naar eindklanten getransporteerd (2018: 1.741 GWh). Dit is een toename van 14 GWh ten opzichte van 2018. Onze teruglevering van elektriciteit aan het hoogspanningsnet was 401 GWh (2018: 441 GWh), een afname van 40 GWh.

Capturam

Ontwikkelingen in de energiemarkt

De komende jaren staat verduurzaming en vermindering van de CO₂-uitstoot centraal. Capturam richt zich op duurzame en innovatieve activiteiten die bijdragen aan de verduurzaming van de energievoorziening in de regio. Zo participeren wij in Trias Westland B.V. (45%) en Energie Transitie Partners B.V. (50%) om de ontwikkeling van geothermie en andere duurzame technieken te versnellen.

Trias Westland 2

In 2019 is Trias Westland, een initiatief van Royal FloraHolland, HVC en Capturam, gestart met de eerste warmtelevering. Omdat de Triaslaag niet geschikt is gebleken voor warmtewinning, is besloten tot realisatie van een tweede doublet in de Onder-Krijtlaag binnen het bestaande project om aan de oorspronkelijke warmtevraag te kunnen voldoen. Trias Westland verkreeg daarvoor SDE+-subsidie. Het unieke van het tweede doublet is dat tuinbouwondernemers voor een deel zelf mee-investeren in Trias Westland 2.

Warmtesysteem Westland

In het verslagjaar is Warmtesysteem Westland concreet geworden. ETP (Energie Transitie Partners) is gestart met twee aardwarmteprojecten: in Monster en Maasdijk. Meerdere projecten zijn in voorbereiding en Capturam fungeert als mede aanjager voor nieuwe projecten. Bij de nieuwe projecten is de rol van Capturam beperkt tot de infrastructuur als gevolg van wet VEt.

WarmingUP

Capturam neemt deel in het warmtecollectief WarmingUP, dat door TNO is opgezet. Het belangrijkste doel van WarmingUP is de ontwikkeling van collectieve warmtesystemen die betaalbaar, duurzaam, betrouwbaar, praktisch uitvoerbaar en maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

100MW-project

In 2019 is Capturam druk bezig geweest met de voorbereiding van de oprichting van een regionaal warmtetransportbedrijf. Naar verwachting krijgt de daadwerkelijke oprichting in 2020 vorm. Het warmtetransportbedrijf is nodig om lokale warmteprojecten te verbinden tot één systeem wat de levering van restwarmte aan de regio mogelijk maakt. Via ETP zijn we nauw betrokken bij het 100MW-project. Hiermee gaan we invulling geven aan de intentieovereenkomst die we hebben getekend om restwarmte vanuit de Botlek beschikbaar te krijgen voor de glastuinbouw.

Resultaat

Samenvattend kunnen we constateren dat de energietransitie bij Capturam volop in uitvoering is. De eerste fysieke warmtelevering door Trias Westland is gestart en daarmee is een eerste stap gezet naar het uiteindelijke doel: komen tot één systeem dat 300 MW aardwarmte en 200 MW restwarmte verbindt en daarmee meer dan 65% van de warmtebehoefte invult.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Averechts effect

De glastuinbouw kreeg in 2019 te maken met een tariefverhoging voor de Opslag Duurzame Energie- en klimaattransitie (ODE). Dit bewijst dat sommige maatregelen die bedoeld zijn om de energietransitie te versnellen, een averechts effect kunnen hebben. Door de tariefverhoging wordt het interessant om de WKK te laten draaien, terwijl deze juist plaats zouden moeten maken voor duurzame alternatieven.

Warmtedossier vraagt om maatwerk

Het warmtedossier is ontzettend complex en vanuit de landelijke overheid is het vrijwel ondoenlijk om één beleid te ontwikkelen dat overal past. Met name warmteprojecten vragen om veel flexibiliteit in wet- en regelgeving en om regionale oplossingen. Daarbij is het belangrijk dat er sprake is van een helder speelveld, waarbinnen ook Capturam zijn rol kan spelen als lokale specialist. Aan dat heldere speelveld ontbreekt het op dit moment nog.

Anexo

Strategische ontwikkelingen

Voor Anexo was 2019 een goed jaar: wij realiseerden een mooie groei in omzet en netto winst. We hebben een aantal grote contracten afgesloten, waaronder een belangrijke met KPN. Dit nieuwe, vijfjarige contract (met mogelijkheid tot verlenging van nog eens vijf jaar) gaat verder dan alleen meetdiensten. Voor KPN zijn wij een strategisch partner voor de verdere verduurzamingsambities die zij hebben.

Aan de infra kant hebben we weer een aantal mooie projecten gedaan en wordt steeds meer nadruk gelegd op het onderhoud en beheer voor klanten. Schiphol en Trias Westland zijn twee grote klanten waar dit steeds meer ingevuld wordt.

Anexo gaat zich de komende jaren steeds meer ontwikkelen tot partner van strategische klanten die ambitie hebben op het gebied van verduurzaming. Met deze groep klanten willen wij een relatie voor de lange termijn realiseren. We willen bovendien meer zijn dan een leverancier van standaard oplossingen en juist onze meerwaarde bewijzen als een partij die echt meedenkt. Dit strategische samenwerken vraagt om een andere organisatie en de invulling daarvan gaan we in 2020 verder vormgeven. Thema's als makkelijk zakendoen en dicht op de klant zitten, spelen in dat proces een belangrijke rol.

Voor het meetbedrijf hebben we concrete plannen gemaakt om de performance te verbeteren. Daarbij is er extra aandacht voor de operationele kosten en de investeringen. We hebben stappen gezet om dat goed in balans te krijgen.

In 2020 gaan we aanvullende diensten ontwikkelen. Belangrijk daarbij is dat we dit doen vanuit de klantvraag. We luisteren naar onze klanten en vragen waar zij behoefte aan hebben. De ontwikkeling van nieuwe producten en diensten vindt dus plaats vanuit een pull-strategie en niet vanuit een push-strategie.

Organisatie verder verbeteren

Kijken we naar de organisatie, dan kunnen we constateren dat in 2019 een goede basis is gelegd voor verdere groei. De officiële organisatie is steviger neergezet, verantwoordelijkheden zijn duidelijker vastgelegd en we hebben heldere keuzes gemaakt in wat we wel en niet gaan doen, welke klantengroepen we willen bedienen en hoe onze marktbenadering eruit moet zien.

Voor de maatschappij

De rol van MVO binnen de bedrijfsvoering van Juva

Wij dragen als netwerkgroep graag bij aan een leefbare samenleving, de energietransitie draagt daar fors aan bij. Maatschappelijk verantwoord ondernemen zien wij dan ook als een integraal onderdeel van onze identiteit. Om dit in onze bedrijfsvoering te borgen, hebben we in 2019 onze bedrijfsdoelen en kernwaarden in overeenstemming gebracht met de internationale duurzame ontwikkelingsdoelen, ook wel Sustainable Development Goals (SDG's) genoemd.

Waarom kiest Juva voor SDG?

Op basis van de internationale afspraken uit 2015 met de 193 lidstaten van de Verenigde Naties is een mondiale duurzame ontwikkelingsagenda opgesteld tot 2030. Zeventien doelen zijn gedefinieerd, met als uitgangspunten het uitbannen van armoede, ongelijkheid, onrecht en klimaatverandering.

Daar duurzaamheid één van de basispijlers van onze bedrijfsvoering is, vinden wij het belangrijk om ons duurzaamheidsbeleid meetbaar en vergelijkbaar te maken met andere organisaties middels benchmarking en de SDG-standaarden. We hebben vier SDG's gekozen die het meest relevant zijn voor onze stakeholders en onze medewerkers*.

* gebaseerd op een stakeholdersonderzoek

SDG totaal	Omschrijving	Materialiteit	Toepassing
	Verzekert toegang tot betaalbare en betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen. Iedereen toegang tot betaalbare en duurzame energie.	Vertalen van ontwikkelingen in de energietransitie naar praktische energietoepassingen	Wij leveren een belangrijke bijdrage aan een succesvolle energietransitie door zorg te dragen voor energiebeschikbaarheid voor nu en in de toekomst.
	Bevordert aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.	Streven naar inclusiviteit en diversiteit als werkgever. Stimuleren lokale economie door zoveel mogelijk lokaal te werven en lokaal in te kopen. Veiligheid voor de omgeving en goed onderhoud van de assets.	Ruimte geven aan persoonlijk leiderschap van medewerkers en zelfontplooiing. Veilige, inclusieve omgeving creëren en lokale economische belangen behartigen indien haalbaar.
	Verzekert duurzame consumptie- en productiepatronen.	Energie-neutraal gebouw, zoveel mogelijk duurzame keuzes maken, verspilling tegengaan en waar mogelijk recycleren.	Impact op de omgeving tot het minimum beperken: verdergaande samenwerking met gemeente en andere netbeheerders (i.e. werkataliers) (alle vertegenwoordigers in die gremia). Beperking eigen CO2-eq uitstoot (dus geen netverlies) richting nul.
	Versterkt de implementatiemiddelen en revitaliseert het partnerschap voor duurzame ontwikkeling.	Samenwerkingsverbanden aangaan om impact te vergroten. Discussiepartner zijn voor (lokale) energiebesonderaagstukken. Kennis en expertise inzetten voor verduurzaming.	We zijn ambassadeurs van techniek en energievraagstukken en werken aan een betere kennisdeling door betrekking van oudere en jongere generatie en de multiculturele kant van de samenleving. Dit om meer impact te hebben op de ontwikkelingen binnen de energietransitie.

Onze meest relevante duurzaamheidsthema's zijn op basis van voorgaande:

- SDG 7 'Betaalbare en duurzame energie'
- SDG 8 'Eerlijk werk en economische groei'
- SDG 12 'Verantwoorde consumptie en productie'

- SDG 17 'Partnerschap om doelstellingen te bereiken'

Maatschappelijke betrokkenheid

Juva toont zich maatschappelijk betrokken. Dit vinden wij belangrijk in onze bedrijfsvoering. Zo steunen wij van harte Make-A-Wish Nederland. Deze stichting vervult de grootste wens van kinderen tussen 3 en 18 jaar met een levensbedreigende ziekte. Zo kunnen de jonge patiënten zich weer even kind voelen. Het realiseren van een droom kan voor hun toekomst een wereld van verschil betekenen. Ook doneert Juva jaarlijks aan Voedselbank Westland.

CO₂-footprint

We willen onze CO₂-footprint steeds verder terugdringen. Onze CO₂-footprint is berekend op basis van het Greenhouse Gas protocol. In 2019 is onze CO₂-footprint gestegen naar 2.375 kton ten opzichte van 2.317 kton in 2018. Onze methaanemissie is in 2019 lichtelijk gedaald naar 1.338 m³ ten opzichte van 1.362 m³ in 2018.

Ons brandstofverbruik in 2019 is ten opzichte van 2018 gestegen. De stijging zit hem met name in de toename van elektra (van 12.000 naar 33.000 kWh). Dit in verband met een stijging van 10% van ons wagenpark. Het aantal liters van diesel is daarentegen gedaald van 122.000 naar 117.000 liters.

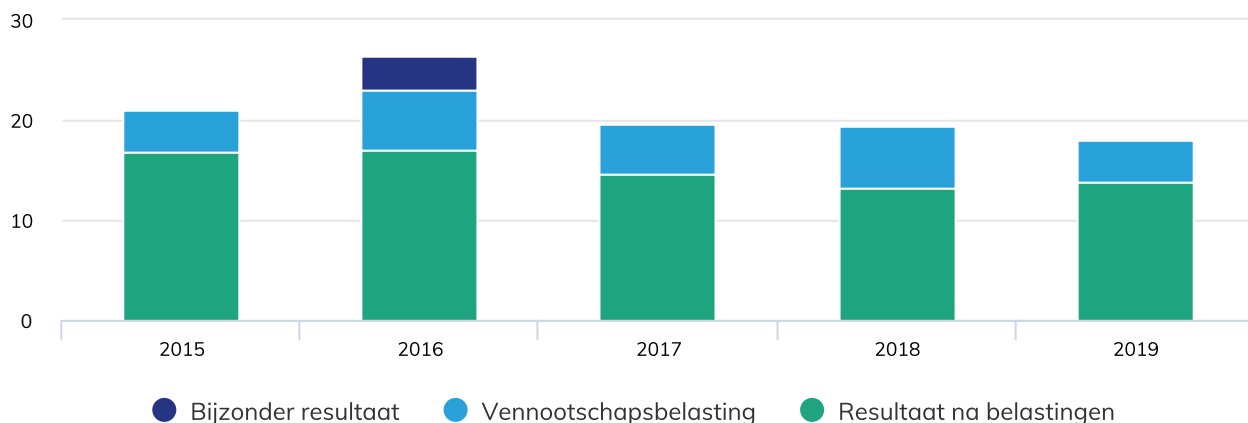
Scope 1	2019		2018		2017		2016		2015	
Methaanemissie aardgasnetwerk	1.338	56,3%	1.362	58,8%	1.350	60,3%	1.409	8,4%	1.420	6,8%
Brandstofverbruik	481	20,3%	394	17,0%	399	17,8%	430	2,0%	412	2,6%
Gasverbruik gebouwen	236	9,9%	228	9,9%	186	8,3%	211	1,3%	230	1,1%
SF6 emissie elektriciteitsnetwerk	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5	1,1%
Koelinstallaties	0	0,0%	3	0,1%	1	0,1%	0	0,0%	2	0,0%
Totaal scope 1	2.055	88,7%	1.987	85,8%	1.936	86,5%	2.050	12,3%	2.069	9,9%
Scope 2	2019		2018		2017		2016		2015	
Netverliezen elektriciteitstransport	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	14.270	85,6%	18.547	88,3%
Elektriciteitsverbruik gebouwen	320	13,5%	330	14,2%	302	13,5%	359	2,1%	377	1,7%
Totaal scope 2	320	13,5%	330	14,2%	302	13,5%	14.629	87,7%	18.924	1,8%
Totaal	2.375	102%	2.317	100%	2.238	100%	16.679	100%	20.993	90,10%

Voor onze aandeelhouders

N.V. Juva heeft in 2019 een goed financieel resultaat behaald. Het nettoresultaat over 2019 is € 13,9 miljoen na belasting.

Ontwikkeling nettowinst

in miljoenen euro's

Ontwikkeling bedrijfsopbrengsten en brutomarge

(bedragen in miljoenen euro's)	2019	2018
Omzet transport gas	15	16
Omzet transport elektriciteit	47	46
Omzet energie totaal	62	62
Omzet overige activiteiten	13	14
Wijziging onderhanden werk	-	-5
Geactiveerde productie	4	4
Overige bedrijfsopbrengsten	9	9
Totaal bedrijfsopbrengsten	88	84
Totaal brutomarge	66	65

De bedrijfsopbrengsten namen afgelopen jaar toe met € 4,0 miljoen (4,8%) van € 83,7 miljoen in 2018 naar € 87,7 miljoen in 2019. Deze toename bestaat uit de stijgingen van de omzet energietransport met € 0,2 miljoen, overige activiteiten met € 3,4 miljoen en meterhuur/datacollectie met € 0,6 miljoen tegenover een daling van de geactiveerde productie met € 0,2 miljoen.

De kosten van uitbesteed werk en (andere) externe kosten van de overige activiteiten zijn met € 2,6 miljoen toegenomen. Voor energietransport zijn deze kosten gestegen met € 0,6 miljoen. Per saldo is de brutomarge gestegen met € 0,8 miljoen (1,3%) van € 65,2 miljoen naar € 66,0 miljoen.

De personeelskosten namen toe met € 1,2 miljoen (7,8%) van € 15,2 miljoen in 2018 naar € 16,4 miljoen in 2019 door de stijging van het aantal personeelsleden, de stijging van sociale verzekerings- en pensioenpremies en incidentele lasten door het afgesloten cao-akkoord in 2018 (afkoop extra vrije dagen bij geen overwerkvergoeding).

Door de investeringen van de afgelopen jaren stegen de afschrijvingen van de vaste activa met € 1,1 miljoen. Daarnaast stegen de overige bedrijfskosten met € 0,3 miljoen door onder meer hogere communicatiekosten van meetinrichtingen in 2019, wat weer het gevolg was van een toename in de aantallen meters. In het boekjaar 2018 vond een terugbetaling plaats door ACM van € 0,6 miljoen na vernietiging van het boetebesluit door de rechtbank. 2019 kent een dergelijke kostenverlaging echter niet. In 2019 vallen wel de kosten van inhuur van personeel en advieskosten lager uit. De bedrijfskosten namen per saldo toe met € 2,6 miljoen (5,9%); van € 43,3 miljoen in 2018 tot € 45,8 miljoen in 2019.

Het bedrijfsresultaat nam af met € 1,7 miljoen (7,9%); van € 21,9 miljoen in 2018 tot € 20,2 miljoen in 2019.

Door een gedeeltelijke herfinanciering halverwege 2018 en het verstrekken van een achtergestelde lening aan Trias Westland met een rentepercentage van 10% vanaf 1 september 2019, namen de rentelasten minus -baten af met € 0,6 miljoen € 2,35 miljoen naar € 1,75 miljoen, een daling van 25,5%.

De vennootschapsbelasting nam af met € 1,8 miljoen (30,2%) van € 6,1 miljoen naar € 4,2 miljoen door een lager resultaat voor belasting en een lager effectief vennootschapsbelastingtarief. Het hogere effectieve belastingpercentage wordt veroorzaakt door de maatregelen in het belastingplan 2019. De verlaging van de belastingpercentages in de komende jaren en de verhoging van afschrijvingsbeperking op onroerend goed in eigen gebruik per 2019, hebben een verlagend effect op de latente belastingvordering en daarmee een verhogend effect van € 1,4 miljoen op de belastinglast 2018. Doordat in het belastingplan 2020 de geplande verlaging van het belastingpercentage is beperkt, verhoogt dit de latente belastingvordering en verlaagt daardoor de belastinglast van 2019 met € 0,2 miljoen. Daarnaast is in 2019 een schattingswijze ten aanzien van de latente belastingvordering aangepast voor de toekomstige periode. De herziene berekening van de latente belastingvordering heeft een verlagend effect op de belastinglast 2019 van € 0,56 miljoen.

Onze nettowinst nam per saldo toe met € 0,6 miljoen (4,5%); van € 13,3 miljoen in 2018 tot € 13,9 miljoen in 2019. De eerder genoemde afname van het bedrijfsresultaat met € 1,7 miljoen, de afname van de rentelasten met € 0,6 miljoen, de afname van de vennootschapsbelasting van € 1,8 miljoen en de afname van het resultaat van deelnemingen van € 0,1 miljoen zijn daar de onderbouwing voor.

Ontwikkeling nettowinst

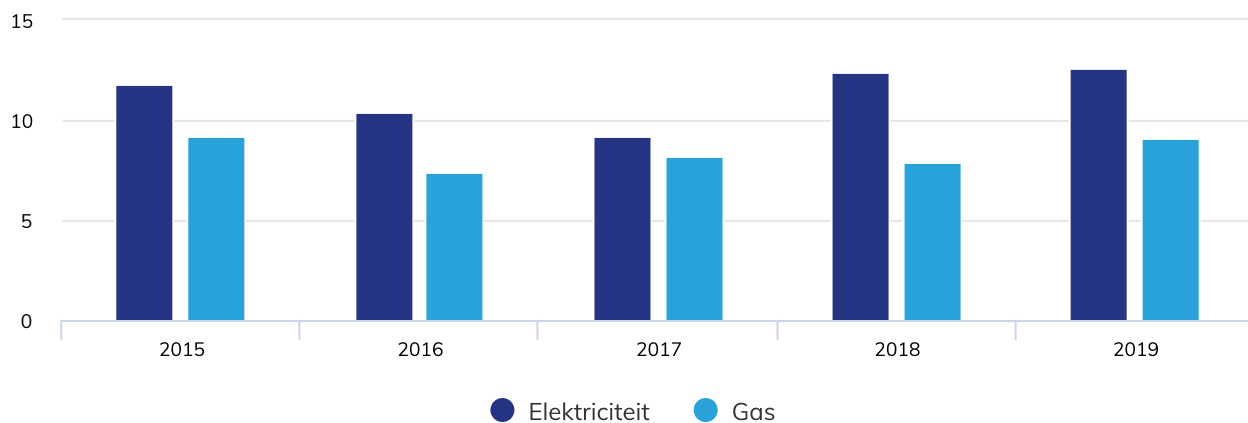
(bedragen in miljoenen euro's)	
Nettowinst 2018	13,3
Toename brutomarge	0,8
Toename personeelskosten	-1,2
Toename afschrijving vaste activa	-1,1
Toename overige bedrijfskosten	-0,2
Afname rentelasten minus -baten	0,6
Afname vennootschapsbelasting	1,8
Afname resultaat deelneming	-0,1
Nettowinst 2019	13,9

INVESTERINGEN

In 2019 hebben we € 23,2 miljoen geïnvesteerd in materiële vaste activa (2018: € 22,8 miljoen). De investeringen in de energiedistributienetwerken (buiten de mutatie in onderhanden werk) waren € 23,7 miljoen, waarvan € 12,6 miljoen in het elektriciteitsnetwerk en € 9,1 miljoen in het gasdistributienetwerk.

Investerings in energiedistributienetwerken

in miljoenen euro's

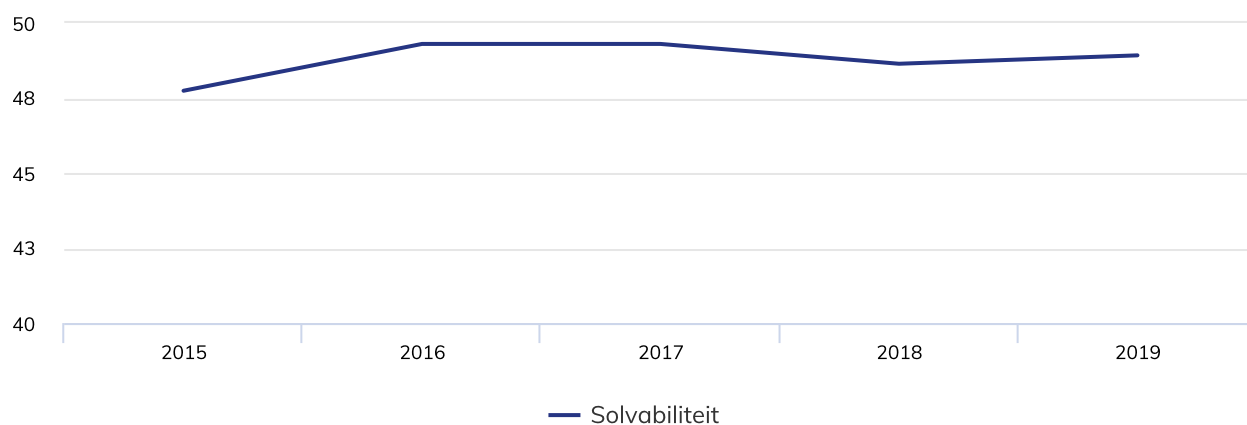
*FINANCIËLE POSITIE***Solvabiliteit**

Een sterke solvabiliteitspositie is van belang om voldoende financiële ruimte te hebben voor de noodzakelijke investeringen in de energie-infrastructuur. Ook helpt het bij het kunnen faciliteren van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Per ultimo 2019 bedraagt de solvabiliteit 54,1% (2018: 53,8%). Rekening houdend met de voorgestelde winstverdeling is de solvabiliteit toegenomen; van 48,6% ultimo 2018 tot 48,9% ultimo 2019. Het eigen vermogen – na winstverdeling – neemt toe van € 121,3 miljoen ultimo 2018 tot € 122,1 miljoen ultimo 2019.

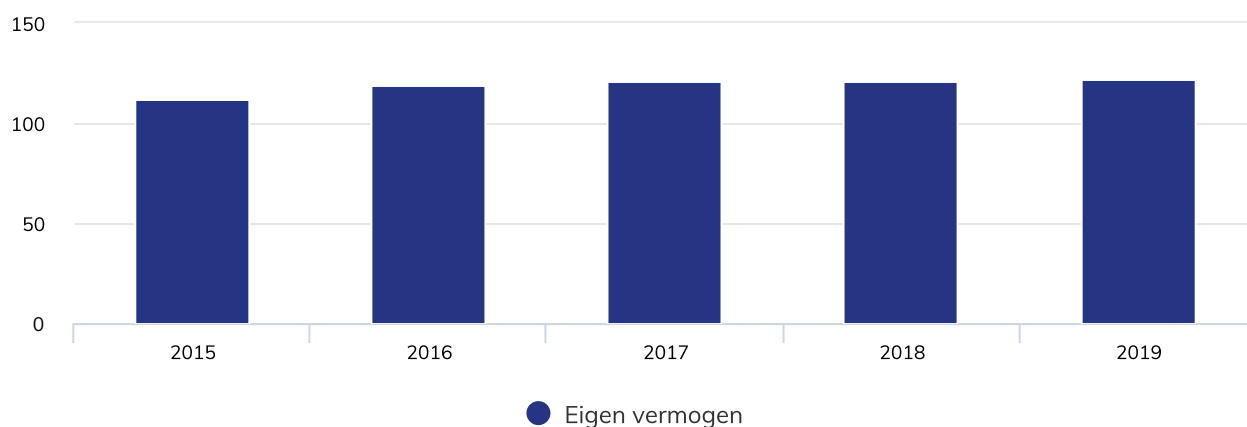
Ontwikkeling solvabiliteit

na winstverdeling

Ontwikkeling eigen vermogen

in miljoenen euro's na winstverdeling

Financiering

Begin 2018 is voor de financiering van twee leningen van in totaal € 45 miljoen, die vervielen per 30 juni 2018, opvolgende financiering aangetrokken tegen een vaste rente van 1,01% voor 5 jaar vast. Twee bestaande leningen van in totaal € 45 miljoen hebben een looptijd tot 1 juli 2020 en via een renteswap is de interest voor deze leningen vastgezet op gemiddeld 3,26%. Daarnaast beschikken we over een rekening-courant-faciliteit van € 23 miljoen waarvan de rente variabel is.

DIVIDENDBELEID

We hebben met onze aandeelhouders afgesproken dat we als onderneming streven naar een evenwichtig, marktconform dividend. Randvoorwaarden voor het dividendbeleid zijn:

- onze solvabiliteit is minimaal 40%. Voor 2018 tot en met 2020 is afgesproken dat dit percentage minimaal 50% bedraagt;
- we voldoen aan de voor netwerkbedrijven vastgestelde financiële criteria van de overheid;
- we houden voldoende financiële ruimte om de noodzakelijke investeringen te doen in de netwerken.

Daarnaast wordt het eigen vermogen na dividenduitkering niet kleiner dan de wettelijke en statutaire reserves. Verder heeft de directie aan de hand van de liquiditeitsprognose bij de eerste kwartaalcijfers 2020 beoordeeld dat N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering haar opeisbare schulden kan blijven betalen. De directie is niet bekend met feiten of redelijkerwijs voorziene omstandigheden waardoor N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering niet langer in staat is tot het betalen van haar opeisbare schulden.

Op basis hiervan stellen we voor om uit de winst over 2019 een dividend van € 13 miljoen uit te keren.

DOCHTERMAATSCHAPPIJEN EN DEELNEMINGEN

De belangrijkste directe en indirecte dochtermaatschappijen en deelnemingen van N.V. Juva staan hieronder.

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens van deelnemingen opgenomen als het belang groter is dan 50%. Het weergegeven percentage geeft het belang weer van N.V. Juva per ultimo 2019.

Naam	Vestigingplaats	%
Westland Infra Netbeheer B.V.	Poeldijk	100
Anexo B.V.	Poeldijk	100
Capturam B.V.	Poeldijk	100

Compliance en kwaliteit

Toekomstige wetgeving

In het kader van de energietransitie komt er veel nieuwe wetgeving op ons af. De wetten die er zijn, moeten worden aangepast of samengevoegd. Zo worden de Elektriciteitswet en Gaswet samengevoegd in de Energiewet 1.0 en de Warmtewet wordt gewijzigd. Het is de opmaat naar Energiewet 2.0, waarin alles weer samenkomt en waarin alle Europese voorschriften worden verwerkt. Door middel van consultaties zijn wij bij dit traject betrokken.

Meer ruimte

In de nieuwe wet- en regelgeving is het voor ons heel belangrijk dat wij voldoende ruimte krijgen en houden om onze rol in de energietransitie te kunnen spelen. Wet VET (2018) zorgde voor een serieuze inperking van het speelveld voor netwerkgroepen en dwong de sector als het ware twee stappen achteruit. De contouren van de nieuwe wet worden opgesteld. Of we daarmee flink vooruitgaan of slechts één stap voorwaarts, moet nog blijken. Via brancheorganisatie Netbeheer Nederland blijven wij continu betrokken en kunnen wij in denk- en werkgroepen meepraten over deze toekomstige wetgeving.

Geheel compliant

In 2019 waren wij wederom geheel compliant. Er zijn verschillende audits geweest om ons te toetsen en de uitkomsten waren steeds positief.

Ook zijn wij compliant wat betreft kwaliteitsnormen ISO 9001, milieunormen ISO 14001 en de arbogerelateerde VCA-normen. In 2019 hebben meerdere audits onze compliancy bevestigd wat betreft ISO-normen en arbogerelateerde normen. Na een risico-inventarisatie en –evaluatie in 2018 hebben we in 2019 het rapport hierover uitgebracht.

Kwaliteit

Als het gaat om kwaliteit denken we in productketens. Dit maakt dat iedereen medeverantwoordelijk is voor een optimaal eindproduct dat voldoet aan de verwachtingen van de klant. In 2019 hebben we het ketendenken in het handboek doorgevoerd en hebben we het structureel toegepast op de werkvloer. Dat resulteert in meer efficiency, betere samenwerking, beter klantcontact, en tot slot een beter product.

Onze medewerkers

Juva is een informele organisatie in een boeiende, veranderende omgeving. Onze medewerkers leveren een belangrijke bijdrage aan het creëren van een leefbare en duurzame samenleving. Dit is ook een belangrijke drijfveer voor hen. Samen werken we elke dag hard aan dat toekomstbeeld en door onze directe betrokkenheid bij onze klanten leveren wij een tastbare en zichtbare bijdrage. Met elkaar maken we het werk leuk en makkelijk.

Opleiding en persoonlijke ontwikkeling is belangrijk omdat het onze medewerkers motiveert en kansen biedt om het beste uit zichzelf te halen. En dat vinden we als bedrijf met een ambitieuze missie erg belangrijk. Juist opgeleid personeel is een voorwaarde om de missie succesvol vorm te geven. De energietransitie waar we ons in bevinden, vraagt een ander soort kennis en kunde. Het gaat over brede samenwerking, kennis kunnen organiseren en delen. We streven dan ook naar een duurzame inzetbaarheid, waarin medewerkers meegroeien met de verschillende ontwikkelingen in de markt.

Om de ontwikkeling van de medewerkers zo goed mogelijk te begeleiden, is goed leiderschap nodig. Persoonlijk leiderschap voor de medewerkers en faciliterend leiderschap van de leidinggevenden en het management. Daar is het afgelopen jaar hard aan gewerkt. Medewerkers krijgen veel verantwoordelijkheid, zodat zij vanuit eigen inzicht kunnen inspelen op de veranderingen. Alleen met initiatiefrijke medewerkers en leidinggevenden die hierin faciliteren, kunnen wij onze ambitieuze missie inzake de energietransitie vorm geven. Ook tijdens de transitie voldoen we aan wet- en regelgeving en hebben we veel aandacht voor de veiligheid van onszelf, elkaar en onze omgeving.

Kerncijfers	2019	2018
Medewerkers FTE	213 FTE	205 FTE
Medewerkers aantal	228 medewerkers	211 medewerkers
Verdeling man/vrouw	182 man / 46 vrouw	169 man / 42 vrouw
Personeelskosten	€ 16,4 miljoen	€ 15,2 miljoen
Opleidingskosten	€ 309.000	€ 289.000
Ziekteverzuim	3,9%	3,5%
Veiligheidsopleidingen	187 opleidingen 99,8% geslaagd	130 opleidingen 98% geslaagd

Professionals in Transitie

Het ontwikkelen van talent is onmisbaar voor de toekomst van ons bedrijf. Professionals in Transitie (PIT) speelt hierin een waardevolle rol. Met dit programma bieden we jonge instromers en starters met enkele jaren werkervaring een tweejarig leerprogramma. Naast vakinhoudelijke kennis richten we ons op ontwikkeling van individuele kwaliteiten. Onder persoonlijke begeleiding van een teamleider werken ze aan het oplossen van vragen binnen onze organisatie, waarbij de eigen ontwikkeling centraal staat. De talenten mogen een zelf op te lossen vraagstuk aandragen.

Met PIT maken we ons bedrijf aantrekkelijker om voor te werken. We bieden de ruimte aan medewerkers die iets willen toevoegen. In onze organisatie zijn de functies breder, kunnen we meer diversiteit in taken bieden en daarmee ook, of juist, de mogelijkheid om zichtbaarder te zijn.

Veiligheid

Risicovolle werkzaamheden horen bij ons vak. Veiligheid gaat daarbij boven alles. Veiligheidstraining van medewerkers is daarom een speerpunt voor Juva. We brengen risico-inzicht, communicatie, leiderschap en samenwerking in de dagelijkse praktijk. Onze medewerkers zijn hiertoe persoonlijk getoetst en gecertificeerd. We beschikken over duidelijke veiligheidsprocedures, van veiligheidsplan tot op medewerkerniveau. Ons veiligheidssysteem brengt alle aspecten bij elkaar en is geaudit. De externe toezichthouder die de audit uitvoerde, heeft ons gecomplimenteerd met de hoogstaande kwaliteit van het systeem. Een steun in de rug voor ons scherpe veiligheidsbeleid.

Verwachtingen voor 2020

Gevolgen lage gasprijzen en ODE

Met de verhoging van de belastingtarieven voor opslag duurzame energie (ODE) en de lage gasprijs verwachten we dat het transportvolume van elektriciteit in 2020 minder hard zal stijgen. De glastuinbouw zet vaker gasgestookte warmte-krachtkoppelingen (WKK) in voor elektriciteitsproductie en daardoor vlakt onze volumegroei wat af. Daar staat echter tegenover dat de behoefte aan netcapaciteit naar verwachting wel verder stijgt.

Ondanks dat we diverse geothermieprojecten in bedrijf hebben genomen, zal het transportvolume gas niet veel afnemen. Ook dit is te herleiden stijgende inzet door WKK.

Verhoging transporttarieven

Komend jaar worden wij geconfronteerd met extra inkoopkosten van TenneT, die we pas over twee jaar in de afnemerstarieven mogen verwerken. Hierdoor krijgen we in 2022 te maken met het uitgestelde effect van deze extra kosten: een substantiële verhoging van de transporttarieven.

Klimaatakkoord

2020 staat in het teken van de verdere invulling van het klimaatakkoord. Ook onderliggende vraagstukken, zoals schaarste op de arbeidsmarkt en de benodigde investeringsruimte, krijgen komend jaar veel aandacht van de politiek en in de media. Uiteindelijk resulteert dit in aanpassing van wetgeving en regulering van de energiemarkt, maar die vertaling zal langer duren en niet al in 2020 zichtbaar zijn.

Westland Infra Netbeheer

In 2019 is Smart Grid Westland in bedrijf gegaan. SGW blijkt een succesvol concept, maar is door de lage gasprijs minder gebruikt dan wij hadden verwacht. Door die lage gasprijs is de inzet van de WKK voor elektriciteitsproductie erg interessant en wordt het voordeel om meer uit het net te halen, vrijwel tenietgedaan. Het succes van SGW wordt ook in 2020 in hoge mate bepaald door de gasprijs.

Anexo

De markt van zon- en windprojecten ontwikkelt zich snel en deze energiebronnen worden steeds belangrijker. Anexo speelt daar het komend jaar wederom actief op in door het leveren van meetdiensten en infrastructurele zaken. Ook de behoefte aan energimanagement wordt steeds groter en daarin kan het bedrijf een belangrijke voortrekkersrol spelen.

Capturam

Wij verwachten dat er in 2020 verschillende projecten van start gaan. Projecten die een belangrijke schakel vormen in het Warmtesysteem Westland en daadwerkelijk invulling geven aan dit concept.

Financieel

Sinds maart 2020 ervaart Nederland de gevolgen van de wereldwijde Corona-pandemie. Ook onze regio is zwaar getroffen met plotseling wegvallende vraag door tijdelijk gesloten grenzen en het stilleggen van een fors deel van de sociale activiteiten in de samenleving. Met name de sierteeltsector kende een diepe economische dip in maart, maar inmiddels -zes weken later- zijn er duidelijke tekenen van herstel. We geven de bedrijven met betalingsproblemen extra ruimte door betalingstermijnen te verlengen en zodoende tijd te creëren voor de bedrijven om noodkrediet aan te trekken of gebruik te maken van de noodsteunmaatregelen. Om ons kredietrisico te beperken is extra bewaking ingezet en worden individuele betalingsafspraken gemaakt.

Een aantal investeringen voor dit jaar is door onze klanten opgeschoven of zelfs geannuleerd, dit is het meest merkbaar bij de energieprojecten bij Anexo. Daartegenover staan echter ook nieuwe opdrachten en een verschuiving naar onderhoudswerkzaamheden waardoor het financiële effect beperkt zal blijven. De voorziene netwerkinvesteringen blijven in uitvoering en er is zelfs sprake van een aantal aanvragen voor grote nieuwe aansluitingen. De meeste werkzaamheden van Juva lopen dan ook onverminderd door. We kunnen doorwerken door strikt de richtlijnen van RIVM en het kabinet aan te houden. We werken vanuit huis waar het kan en waar het niet kan en bij de werkzaamheden in de buitendienst passen we de 1,5m-afstand-regel toe. Het ziekte verzuim lag aan het begin van de Corona-pandemie hoger dan gemiddeld, maar bereikt nu weer het normale niveau.

Alles overziend verwachten we door de effecten van de Corona-pandemie enige teruggang in de bedrijvigheid voor 2020 en een daling van het resultaat ten opzichte van 2019. De omvang van de daling is sterk afhankelijk van het economische herstel in onze regio en de duur van de beperkende maatregelen in Nederland

Jaarrekening

Geconsolideerde balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)		31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA			
Vaste activa			
1.	Immateriële vaste activa	47	111
2.	Materiële vaste activa	213.275	209.225
3.	Financiële vaste activa	15.020	11.037
		228.342	220.373
Viottende activa			
4.	Voorraden	4.587	4.549
5.	Onderhanden projecten	475	455
6.	Vorderingen	15.595	18.157
7.	Liquide middelen	679	5.834
		21.336	28.995
Totaal activa		249.678	249.368
PASSIVA			
8.	Groepsvermogen	135.144	134.284
9.	Voorzieningen	322	412
10.	Langlopende schulden	90.000	90.000
11.	Kortlopende schulden	24.212	24.672
Totaal passiva		249.678	249.368

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Netto-omzet	74.619	75.831
Wijziging onderhanden werk	77	(4.709)
Geactiveerde productie	3.731	3.909
Overige bedrijfsopbrengsten	9.263	8.633
12. Som der bedrijfsopbrengsten	87.690	83.664
12. Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	21.691	18.483
13. Personeelskosten	16.400	15.214
14. Afschrijvingen immateriële vaste activa	64	64
14. Afschrijvingen materiële vaste activa	19.150	18.034
15. Overige bedrijfskosten	10.199	9.941
Som der bedrijfslasten	67.504	61.736
Bedrijfsresultaat	20.186	21.928
16. Rentelasten minus -baten	(1.748)	(2.346)
Resultaat voor belastingen	18.438	19.582
17. Vennootschapsbelasting	(4.240)	(6.077)
Resultaat na belastingen	14.198	13.505
18. Aandeel in resultaat van deelnemingen	(338)	(236)
Groepsresultaat	13.860	13.269

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)		2019	2018
Operationele kasstroom			
8.	Netto-resultaat	13.860	13.269
Aanpassingen voor :			
1 en 2.	Afschrijvingen (im)materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	19.214	18.098
3.	Mutatie in latentie belastingvordering	266	2.303
9.	Mutatie voorzieningen	(90)	(230)
	Cash flow	33.250	33.440
	Mutatie werkkapitaal	2.041	(1.945)
Kasstroom uit operationele activiteiten		35.291	31.495
Investeringskasstroom			
1 en 2.	Investerings (im)materiële vaste activa (netto)	(23.200)	(22.784)
3.	Investerings in financiële vaste activa (netto)	(4.249)	682
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(27.449)	(22.102)
Financieringskasstroom			
10.	Aflossing langlopende leningen	-	(45.000)
10.	Opname nieuwe leningen	-	45.000
11.	Opname rcrt kredietinstelling	3	5.010
8.	Dividenduitkering	(13.000)	(13.000)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		(12.997)	(7.990)
Netto kasstroom		(5.155)	1.403
7.	Liquide middelen begin boekjaar	5.834	4.431
7.	Liquide middelen einde boekjaar	679	5.834

Toelichting algemeen

Algemeen

De activiteiten van N.V. Juva (ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27225354), statutair gevestigd te Poeldijk, gemeente Westland en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit:

- Transport van elektriciteit en gas
- Aanleggen, beheren en exploiteren van een gas- en elektriciteitsnetwerk
- Leveren van producten en diensten gerelateerd aan het transport van gas en elektriciteit

De vennootschappelijke balans en winst-en-verliesrekening en bijbehorende toelichting zijn opgenomen op de pagina's 77 tot en met 83. De vennootschap heeft zowel de vennootschappelijke jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De vennootschappelijke winst-en-verliesrekening is opgesteld met gebruikmaking van de bepalingen van artikel 402 Titel 9 BW2.

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Hiermee worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend. In 2019 heeft een juridische fusie plaatsgevonden tussen Westland Kantoorgebouwen B.V. als verdwijnende vennootschap en N.V. Juva als verkrijgende vennootschap. De resultaten vanaf 1 januari 2019 van Westland Kantoorgebouwen B.V. zijn verwerkt binnen N.V. Juva. De vergelijkende cijfers zijn overeenkomstig aangepast.

De groepsmaatschappijen betreffen de volgende vennootschappen:

Naam	Belang	Statutaire zetel
Westland Infra Netbeheer B.V.	100%	Poeldijk
Anexo B.V.	100%	Poeldijk
Capturam B.V.	100%	Poeldijk

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Joint ventures

Joint ventures worden gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde en niet proportioneel geconsolideerd. De toepassing van de netto-vermogenswaarde is gelijk aan die bij deelnemingen met invloed van betekenis.

Transacties met verbonden partijen

Alle transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden tegen marktconforme condities.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van de jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gedaan door het management, die van invloed zijn op de verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis en ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij toelichtingen van de balans- en resultaatposten. Op het moment van het opstellen van de jaarrekening is de impact van het coronavirus overwogen. Het coronavirus heeft niet geleid tot een impact op de waardering van schattingsposten in de jaarrekening.

Grondslagen voor valuta-omrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Voor zover het koersrisico echter is gedekt, vindt waardering plaats tegen de desbetreffende termijnkoersen. De verschillen verband houdende met wijzigingen van wisselkoersen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt. In de winst-en-verliesrekening zijn omzet, kosten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers.

Vergelijkende cijfers

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast (zie ook Consolidatie).

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- Het stellig voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. De derivaten worden verwerkt volgens de kostprijs hedge-accounting, hetgeen betekent dat de derivaten tegen kostprijs worden gewaardeerd. Voor de grondslagen van de financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte

toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De onderneming documenteert de hedgerelaties generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges. Naar de aard van de derivaten is de kans op een ineffectieve hedge minimaal.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Bijdragen van derden voor de aanleg van hoofd- en dienstleidingen en meet- en regelinstallaties worden daarbij op de investeringen in mindering gebracht. Over de waarde van de in de post gebouwen en terreinen opgenomen grond wordt niet afgeschreven. Met bouwrente is bij de waardering geen rekening gehouden. De kosten die worden gemaakt voor groot onderhoud na moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren en deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De vervaardigingsprijs van activa die in eigen beheer worden vervaardigd, bestaat uit kosten van materiaal, diensten, kosten van directe manuren en passend gedeelte van toerekenbare overheadkosten.

Bijzondere waardeverminderingen kunnen voorkomen als zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van aan actief niet (volledig) terugverdiend kan worden in de toekomst. Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat materiële vaste activa aan bijzondere waardeverminderingen onderhevig zijn.

Financiële vaste activa

Betreffen geldleningen op lange termijn die na eerste verwerking tegen reële waarde worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, niet ter beurzen genoteerde aandelen die gewaardeerd zijn tegen de verkrijgingprijs, niet geconsolideerde minderheidsdeelnemingen waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde, alsmede de latente belastingvordering die gewaardeerd is tegen de contante waarde van de verschillen tussen de commerciële en fiscale boekwaarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen laatst bekende verkrijgingsprijzen dan wel de lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met verwachte verkoopkosten.

Onderhanden projecten

De ten behoeve van derden te realiseren projecten welke per balansdatum nog onderhanden zijn, zijn gewaardeerd op bestede kosten, waarbij ten aanzien van door eigen personeel bestede uren kostprijstarieven zijn gehanteerd. Winstneming vindt plaats gedurende het project op basis van de stand van zaken van het project op basis van de gemaakte kosten ten opzichte van de totale geprognosticeerde kosten, verliezen worden bij constatering direct ten laste van het resultaat gebracht. Indien het projectresultaat niet betrouwbaar kan worden geschat, worden de opbrengsten verantwoord tot het niveau van de gemaakte kosten.

De post onderhanden werk omvat de termijnen die N.V. Juva gedeclareerd heeft van haar opdrachtgevers uit hoofde van onderhanden projecten, indien en voor zover de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de verliezen, de in rekening gebrachte termijnen overschrijden.

Onder de kortlopende verplichtingen worden de bedragen verantwoord die N.V. Juva per saldo verschuldigd is aan haar opdrachtgevers bestaande uit de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de in rekening gebrachte termijnen en verantwoorde verliezen.

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. Vorderingen hebben een looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan voor zover niet anders vermeld geheel ter vrije beschikking van de vennootschap.

Voorzieningen

Pensioenen

De (vroeg)pensioenverplichtingen van de werknemers zijn ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De verschuldigde premiebedragen zijn rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening als pensioenlast verwerkt en de nog te betalen dan wel terug te ontvangen bijdragen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden respectievelijk vorderingen. Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een ondernemingspensioen- / bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

Jubileum

De voorziening jubileumuitkering betreft de actuarieel berekende contante waarde van de jubileumuitkeringen. In de berekening is rekening gehouden met de achterliggende diensttijd, de leeftijden, het verwachte verloop van de medewerkers en de specifieke inhoud van de jubileumregeling. De jubileumuitkering is evenredig aan de diensttijd toegerekend, en contant gemaakt tegen 1,70 % (2018: 2,00 %).

Langlopende schulden

Deze bestaan uit geldleningen op lange termijn welke na eerste waardering tegen reële waarde gewaardeerd worden tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden opgenomen na eerste waardering tegen reële waarde tegen geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden zijn de schulden met een looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Leasing

De groep als lessee

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. Bij Juva is louter sprake van operationele leases.

In geval van operationele leasing worden de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Omzet

Het systeem van verantwoording van opbrengsten is gebaseerd op de in totaal in het kalenderjaar verrichte leveringen en diensten, onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. De omvang van de omzet van de gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en wordt bepaald door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode.

Bedrijfslasten

De kosten worden berekend op basis van historische prijzen en toegerekend aan het verslagjaar waar zij betrekking op hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden van opnemen van voorzieningen. Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende en als zodanige geactiveerde kosten (voornamelijk kosten van eigen personeel en materialen) worden in mindering gebracht op de betreffende kostensoorten.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden

gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd.

Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

De afschrijvingen geschieden lineair over de aanschaffingswaarde, nadat de bijdragen van derden hierop in mindering zijn gebracht. Per categorie bedrijfsmiddel worden afschrijvingstermijnen gehanteerd die zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van de desbetreffende bedrijfsmiddelen.

In het jaar van investering vindt afschrijving plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening op basis van een halfjaartermijn.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op ontvangen leningen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting over het resultaat wordt berekend over het in de jaarrekening gepresenteerde resultaat naar geldende bepalingen en tarieven. Hierbij wordt rekening gehouden met permanente verschillen tussen het fiscale en het in deze jaarrekening gepresenteerde resultaat.

Aandeel in resultaat deelneming

Van deelnemingen waarbij de onderneming geen beslissende zeggenschap heeft, wordt het aandeel in het resultaat van de deelneming in de winst-en-verliesrekening verantwoord volgens de nettovermogenswaarde. Voor zover er niet volgens de nettovermogenswaarde wordt gewaardeerd, betreft het resultaat de in het verslagjaar ontvangen dividenden en eventuele waardeveranderingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Onder de operationele kasstroom zijn kasstromen opgenomen uit hoofde van ontvangen en betaalde intrest van € 1.705.000 (2018: € 2.146.000) en betaalde winstbelasting van € 4.269.000 (2018: € 2.892.000). Het kasstroomoverzicht verklaart de mutatie in de liquide middelen aan de debetzijde van de balans.

Gebeurtenissen na balansdatum

Sinds maart 2020 ervaart Nederland de gevolgen van de wereldwijde Corona-pandemie. Om ons kredietrisico te beperken, is extra bewaking ingezet en worden individuele betalingsafspraken gemaakt. Een aantal investeringen voor dit jaar is door onze klanten opgeschoven of zelfs geannuleerd. Dit is het meest merkbaar bij de energieprojecten bij Anexo. Daartegenover staan echter ook nieuwe opdrachten en een verschuiving naar onderhoudswerkzaamheden waardoor het financiële effect beperkt zal blijven. De meeste werkzaamheden van Juva lopen dan ook onverminderd door. Alles overziend verwachten we door de effecten van de Corona-pandemie enige teruggang in de bedrijvigheid voor 2020 en een relatief beperkte daling van het resultaat ten opzichte van 2019. De omvang van de daling is sterk afhankelijk van het economische herstel in onze regio en de duur van de beperkende maatregelen in Nederland.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Vaste activa

De samenstelling en het verloop van de vaste activa gedurende het boekjaar blijken uit de volgende overzichten.

1. Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Klantenportefeuille	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2019	111	111
Mutaties 2019		
Investerings	-	-
Afschrijvingen	(64)	(64)
Boekwaarde per 31 december 2019	47	47
Cumulatieve afschrijvingen	272	272
Aanschafwaarde per 31 december 2019	319	319

De gehanteerde afschrijvingstermijn is:
Klantenportefeuille 5 jaar

2. Materiële activa

(bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Onderhanden werk gas en elektriciteit	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2019	6.846	49.623	141.648	8.012	3.096	209.225
Mutaties 2019						
Investerings	57	9.068	12.610	2.485	(1.002)	23.218
Desinvesteringen	(18)	-	-	-	-	(18)
Afschrijvingen	(30)	(4.809)	(12.309)	(2.002)	-	(19.150)
Boekwaarde per 31 december 2019	6.855	53.882	141.949	8.495	2.094	213.275
Cumulatieve afschrijvingen	8.350	43.398	147.651	8.403	-	207.802
Aanschafwaarde per 31 december 2019	15.205	97.280	289.600	16.898	2.094	421.077

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:	
Bedrijfsgebouwen	10-25 jaar
Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

Met ingang van 2016 wordt de veronderstelling gehanteerd dat de materiële vaste activa die meer dan 5 jaar geleden geheel zijn afgeschreven niet meer aanwezig zijn. Als gevolg van deze aanname zijn materiële vaste activa met een aanschafwaarde en cumulatieve afschrijving van € 196 miljoen (2018: € 189 miljoen) en boekwaarde van nihil, uit de materiële vaste activa waarde geëlimineerd.

3. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Balans 1-1-2019	mutatie	nieuw verstrekt	verkoop	dividend	resultaat	Balans 31-12-2019
Deelnemingen	4.755	-	100	-	(1.124)	(338)	3.393
Overige effecten	4	-	-	-	-	-	4
Latente belasting vordering	5.318	(266)	-	-	-	-	5.052
Overige vorderingen	960	(324)	5.935	-	-	-	6.571
	11.037	(590)	6.035	-	(1.124)	(338)	15.020

De latente belastingvordering van € 5.052.000 (2018: € 5.318.000) heeft hoofdzakelijk betrekking op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale en de bedrijfseconomische waardering van de distributienetwerken. De fiscale waarde van de distributienetwerken is hoger dan de bedrijfseconomische waarde enerzijds, omdat de fiscale waarde meer recent is afgeleid uit de vervangingswaarde en anderzijds omdat fiscaal langere afschrijvingstermijnen wordt gehanteerd. Daar tegenover staat dat fiscaal rekening wordt gehouden met een afschrijvingsbeperking tot een restwaarde van 100% van de WOZ waarde voor onroerend goed in eigen gebruik en voor verhuurd onroerend goed. Realisatie van de tijdelijke verschillen is afhankelijk van de ontwikkelingen in het fiscale resultaat en de regelgeving de komende 50 jaar. Vanwege de onzekerheid die hiermee samenhangt, is voor het verschil dat naar verwachting binnen een afzienbare periode gerealiseerd kan worden een latente belastingvordering gevormd. In 2019 is een schattingswijziging ten aanzien van deze afzienbare periode doorgevoerd. Tot en met 2018 werd voor deze afzienbare periode 10 jaar gehanteerd. In de huidige berekening is rekening gehouden met een afzienbare periode van 25 jaar, op basis van de gemiddelde looptijd van afschrijvingsverschillen fiscaal en commercieel, waarbij rekening wordt gehouden met afnemende zekerheid van de positieve resultaten. Dit heeft een eenmalig verhogend effect op de belasting latentie en eenmalig verlagend effect op vennootschapsbelasting last van € 0,56 miljoen. In de waardering van de vordering is een netto rentepercentage van 1,67 % (2018: 1,68 %) gehanteerd om de verschillen contant te maken. Op basis van totale verschillen tussen de fiscale en commerciële waarde van € 126,8 miljoen bedraagt de totale nominale latente belastingvordering € 27,5 miljoen, waarvan € 13,3 miljoen aan nominale latente belastingvordering is gewaardeerd tegen een contante waarde van € 5,1 miljoen, rekening houdend met afnemende zekerheid naar de toekomst van de positieve resultaten. Verwacht wordt dat van het bedrag van de latente belastingvordering een bedrag van circa € 732.000 binnen een jaar wordt gerealiseerd. Onder de overige vorderingen zijn verstrekte leningen u/g opgenomen, waarvan een bedrag van € 115.000 binnen een jaar wordt afgelost.

De niet-geconsolideerde deelnemingen betreffen:

Naam	Belang	Statutaire Zetel
Trias Westland B.V.	45%	Honselersdijk
Energie Transitie Partners B.V.	50%	Poeldijk

Het bedrag nieuw verstrekt aan deelnemingen in 2019 van € 100.000 betreft agiostortingen in Energie Transitie Partners B.V. Het ontvangen dividend betreft de true-up van Trias Westland B.V. bij het in productie nemen van het 1e doublet.

De overige vorderingen betreft verstrekte leningen en voorschotten aan EDSN, Trias Westland, GFFX en Energie Transitie Partners. Gedurende 2019 is het restant saldo van de lening aan GFFX geheel ontvangen. De verstrekkingen in 2019 betreft leningen aan EDSN, een achtergestelde lening aan Trias Westland B.V. voor het 2e doublet en een voorschot aan Energie Transitie Partners ten behoeve van ontwikkelingskosten voor 2 warmtenetprojecten.

4. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2019 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad € 744.000 (2018: € 684.000).

5. Onderhanden projecten

Het saldo onderhanden projecten van € 0,47 miljoen (2018: € 0,45 miljoen) betreft het nog te factureren bedrag aan opdrachtgevers. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 0,79 miljoen (2018: € 1,2 miljoen), de gefactureerde termijnen € 0,43 miljoen (2018: € 1,0 miljoen) en het in 2019 verantwoorde resultaat € 0,11 miljoen (2018: € 0,25 miljoen).

6. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Debiteuren	14.881	17.617
Belastingen	-	-
Overige vorderingen	197	54
Overlopende activa	517	486
	<u>15.595</u>	<u>18.157</u>

Ultimo 2019 en 2018 is sprake van een schuldpositie voor de vennootschapsbelasting, welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

7. Liquide middelen

De liquide middelen ultimo 2019 staan ter vrije beschikking.

8. Groepsvermogen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Stand begin boekjaar	134.284	134.015
Winst boekjaar	13.860	13.269
Rechtstreekse vermogensmutaties	-	-
Totaal resultaat	13.860	13.269
Dividend	(13.000)	(13.000)
Stand ultimo boekjaar	<u>135.144</u>	<u>134.284</u>

9. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Voor jubileumuitkeringen	322	412
Stand ultimo boekjaar	<u>322</u>	<u>412</u>

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen is overwegend langer dan 1 jaar.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2019 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari	412	412
Onttrekkingen	(90)	(90)
Vrijval	-	-
Saldo per 31 december	322	322

Voor de overgangsregeling jubileum waarvoor in de nieuwe CAO afspraken zijn gemaakt, is in 2018 onder de kortlopende schulden en overlopende passiva een verplichting opgenomen van € 276.000. In 2019 is deze verplichting vanuit de CAO geheel betaald.

10. Langlopende leningen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Stand begin boekjaar	90.000	90.000
Aflossingen	-	(45.000)
Opname nieuwe leningen	-	45.000
Stand ultimo boekjaar	90.000	90.000
Waarvan af te lossen in:		
Binnen 1 jaar	45.000	-
Binnen 1 tot 5 jaar	45.000	90.000
Na 5 jaar	-	-

De gemiddelde rentevoet van de leningen bedraagt 2,13%

Voor de periode na 30 juni 2015 is financiering aangetrokken bij 2 kredietinstellingen, waarbij de financiering bestond uit een lening met een looptijd van 3 jaar van € 45 miljoen, een lening met een looptijd van 5 jaar van € 45 miljoen en een ongecommiteerde rekening courant/ kasgeld faciliteit van € 10 miljoen. De gemiddelde rentevoet van deze € 100 miljoen financiering bedroeg 2,9 %, waarbij het rentepercentage van de 2 leningen van € 45 miljoen door middel van 1 op 1 aansluitende interest rate swaps zijn vastgelegd op een vast rentepercentage gedurende de looptijd en voor de € 10 miljoen rekening courant/ kasgeld faciliteit sprake is van een variabel rentepercentage. Voor de 3 jarige lening van € 45 miljoen tot en met 30 juni 2018 is opvolgende vervangende financiering aangetrokken voor 5 jaar tegen een vaste rentevoet van 1,01%. Voor de financiering is een zekerheidsstelling afgegeven die inhoudt dat het solvabiliteitspercentage van de geconsolideerde balans Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 35% bedraagt. Daarnaast dient de ICR (bedrijfsresultaat/ totaal van financiële lasten) van Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 1,7 te bedragen.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Schulden aan kredietinstellingen	5.013	5.010
Schulden aan leveranciers	6.949	6.637
Belastingen en premies sociale verzekering	4.040	4.109
Pensioenpremies	215	178
Overige schulden	3.535	4.599
Overlopende passiva	4.460	4.139
	<u>24.212</u>	<u>24.672</u>

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € 101.000 (2018: € 395.000) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting.

Onder de overige schulden is een bedrag van € 1,3 miljoen (2018: € 2,0 miljoen) opgenomen inzake vooruit gefactureerd op onderhanden projecten. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 2,7 miljoen (2018: € 2,4 miljoen), de gefactureerde termijnen € 4,8 miljoen (2018: € 4,8 miljoen) en het in 2019 verantwoorde resultaat van € 0,5 miljoen (2018: € 0,4 miljoen).

Onder de overlopende passiva is een bedrag van € 3,0 miljoen (2018: € 2,3 miljoen) opgenomen als gevolg van (verwachte) nacalculaties van Autoriteit Consument en Markt waarvan in 2020 € 1,3 miljoen (2019: € 1,1 miljoen) en in 2021 € 1,7 miljoen (2020: € 1,2 miljoen) wordt afgewikkeld.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2019 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 779.000 opgenomen (2018: € 748.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Binnen 1 jaar	411	500
Binnen 1 tot 5 jaar	712	1.025
Na 5 jaar	6	68
Totaal	<u>1.129</u>	<u>1.593</u>

Gestelde zekerheden

Borgstelling € 142.000 borgstelling in verband rekening courant faciliteit en garantiestelling bij beëindiging van bedrijfsactiviteiten van EDSN en aandeelhouders garantie voor Trias Westland van € 900.000 voor krediet in rekening courant bij BNG Bank.

Voorwaardelijke activa

Een leverancier van schakelinstallaties is aansprakelijk gesteld voor schade vanwege storingen. De leverancier is gedagvaard op 13 april 2016 voor een bedrag van € 2,9 miljoen ter zake van schade, rente, kosten en toekomstige schade. Bij vonnis van 22 november 2017 is de procedure in eerste instantie verloren. Er is hoger beroep aangetekend. Naar aanleiding van Memorie van Grieven en Memorie van Antwoord ingediend bij het Hof is op 5 november 2019 een zitting geweest. Naar verwachting zal in april 2020 hierin definitieve uitspraak worden gedaan. Gezien de onzekerheid omtrent de uitkomsten van deze rechtszaak is in de cijfers nog geen rekening gehouden met uitkomsten van deze schadeclaim.

Verder is een leverancier van meters aansprakelijk gesteld voor meters die niet aan vereiste specificaties voldeden en op last van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) moesten worden vervangen en niet meer mogen worden geplaatst. De schade bedraagt circa € 0,4 miljoen. Met deze leverancier wordt gesproken over schadevergoeding, maar is vooralsnog onduidelijk hoeveel van deze kosten worden gecompenseerd en is in de cijfers nog geen rekening gehouden met een eventuele compensatie van de leverancier.

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels en meters zijn verplichtingen aangegaan van in totaal € 2,2 miljoen.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam zijn bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van de groep, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de groep of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Tevens gaat de groep transacties aan in derivaten, met name renteswaps, om het renterisico af te dekken dat ontstaat uit de operationele en financieringsactiviteiten van de groep. Het beleid van de groep is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De belangrijkste risico's, uit hoofde van de financiële instrumenten van de groep, zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico.

Het beleid van de groep om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het beleid van de groep is erop gericht om aan klanten geen andere kredieten te verstrekken dan normale leverancierskredieten. Maatregelen die worden toegepast om debiteurenrisico te beperken, zijn actieve incasso en de inzet van incassobureaus. Met klanten, die verzoeken om een nieuwe aansluiting, worden betalingsschema's overeengekomen waarbij de klant een deel van het project voorfinanciert. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de groep.

Liquiditeitsrisico

Het risico voor de groep dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument fluctueren in omvang is minimaal, aangezien de langlopende vorderingen en schulden vastrentend zijn.

De groep heeft, buiten de afgesloten leningen, een kredietfaciliteit tot € 23,0 miljoen, waarvan per ultimo 2019 € 5,0 miljoen is opgenomen.

Valutarisico

De financiële resultaten en kasstromen van de groep worden vrijwel geheel gerealiseerd in de eurozone waardoor deze niet onderhevig zijn aan het risico van fluctuaties wisselkoersen.

Renterisico

De langlopende leningen van de groep hebben gedeeltelijk een variabel rentepercentage waardoor de groep het risico loopt dat het resultaat zal dalen respectievelijk stijgen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Het renterisicobeleid van de groep is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten voor fluctuaties in de marktrente. Hiertoe dekt de groep dit risico af door interest rate swap contracten af te sluiten waarbij de groep de variabele rente ruilt voor een vaste rente.

Marktrisico

Het marktrisico voor de groep is ten aanzien van het grootste gedeelte van de opbrengsten gering. De overheid reguleert via de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de transporttarieven en daarmee het grootste gedeelte van de inkomsten van de groep.

Reële waarde

De reële waarden van de in de balans en niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde		Reële waarde	
	2019	2018	2019	2018
Financiële activa:				
Financiële vaste activa	15.020	11.037	15.020	11.096
Vorderingen	15.595	18.157	15.595	18.157
Liquide middelen	679	5.834	679	5.834
Financiële passiva:				
Langlopende schulden	(90.000)	(90.000)	(90.744)	(90.323)
Kortlopende schulden	(24.212)	(24.672)	(24.212)	(24.672)
Niet in balans opgenomen financiële instrumenten:				
Renteswaps			(534)	(1.528)

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie en schattingsmethoden. De volgende methoden en aannames zijn gebruikt bij de bepaling van de reële waarde van de financiële instrumenten:

Financiële vaste activa

De marktwaarde van de overige vorderingen onder de financiële vaste activa is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende marktrente. De marktwaarde van de effecten onder de financiële vaste activa is gebaseerd op de zichtbare intrinsieke netto vermogenswaarde.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

De waarde in het economisch verkeer van de posten in liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden is geschat op de boekwaarde gezien de korte looptijd van deze instrumenten.

Langlopende schulden

De marktwaarde van de langlopende schulden is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende marktrente.

Renteswaps

De waarde in het economische verkeer van deze financiële instrumenten bestaat uit het bedrag dat de groep zou ontvangen of betalen om deze contracten te beëindigen. De renteswaps hebben dezelfde looptijd als de onderliggende leningen waar ze betrekking op hebben.

Renterisico

De contractuele renteherzieningsdata of aflossingsdata indien laatstgenoemde eerder liggen en de effectieve rentevoeten van de zowel in de balans als niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep waarover renterisico wordt gelopen, luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)		2019			
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Gewogen gemiddelde effectieve rente
Vaste rentevoet					%
Financiële activa:					
Langlopende leningen	115	2.075	4.381	6.571	9,25%
	<u>115</u>	<u>2.075</u>	<u>4.381</u>	<u>6.571</u>	
Financiële passiva:					
Kredietinstellingen	45.000	45.000	-	90.000	2,13%
(inclusief renteswaps)					
Kredietinstellingen rekening courant	5.013	-	-	5.013	0,54%
	<u>50.013</u>	<u>45.000</u>	<u>-</u>	<u>95.013</u>	
Variabele rentevoet					
Financiële activa:					
Bank	678	-	-	678	-0,52%

(bedragen x € 1.000)					2018
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Gewogen gemiddelde effectieve rente
Vaste rentevoet					%
Financiële activa:					
Langlopende leningen	82	308	570	960	1,91 %
	<u>82</u>	<u>308</u>	<u>570</u>	<u>960</u>	
Financiële passiva:					
Kredietinstellingen	-	90.000	-	90.000	2,13 %
(inclusief renteswaps)					
Kredietinstellingen rekening courant	5.010	-	-	5.010	0,62 %
	<u>5.010</u>	<u>90.000</u>	<u>-</u>	<u>95.010</u>	
Variabele rentevoet					
Financiële activa:					
Bank	5.832	-	-	5.832	0,00 %

De effectieve rentevoet van de financiële instrumenten gegroepeerd onder variabele rentevoet wordt herzien binnen een jaar. De effectieve rentevoet van de financiële instrumenten gegroepeerd onder vaste rentevoet is vast gedurende de gehele looptijd van het instrument. De andere financiële instrumenten van de groep zijn niet in de bovenstaande tabel opgenomen, omdat ze niet rentedragend zijn en daardoor niet aan renterisico onderhevig zijn.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

12. Som der bedrijfsopbrengsten en kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten

	2019	2018
Exploitatie energie		
Netto-omzet	62.251	62.104
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	14.468	13.824
Brutomarge exploitatie energie	47.783	48.280
Overige activiteiten		
Netto-omzet	12.368	13.727
Wijziging onderhanden werk	77	(4.709)
	12.445	9.018
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	7.223	4.659
Brutomarge overige activiteiten	5.222	4.359
Geactiveerde productie	3.731	3.909
Overige opbrengsten		
Opbrengst meterhuur en datacollectie	9.263	8.633
Totaal		
Netto-omzet	74.619	75.831
Wijziging in onderhanden werk	77	(4.709)
Geactiveerde productie	3.731	3.909
Overige bedrijfsopbrengsten	9.263	8.633
Som der bedrijfsopbrengsten	87.690	83.664
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	21.691	18.483
Brutomarge	65.999	65.181

13. Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Lonen en salarissen	12.649	11.943
Sociale lasten	1.931	1.728
Pensioenpremies	1.820	1.543
	16.400	15.214

De gehanteerde pensioenregeling van de vennootschap en haar Nederlandse groepsmaatschappijen is een pensioenregeling die is ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De pensioenregeling kwalificeert als collectieve toegezegde bijdrage regeling.

De beleidsdekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds is per 31 december 2019 gelijk aan 95,8% (2018: 103,8 %). Vanaf 1 januari 2015 geldt de nieuwe Wet Financieel Toetsingskader Pensioenfonds waarbij de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde van laatste twaalf dekkingsgraden) hoger moet zijn dan vereiste grens van 105% en op langere termijn (12 jaar) hoger dan 128%. In 2016 heeft ABP een herstelplan ingediend bij de toezichthouder en wordt met ingang van 1 april 2016 een opslag van 1% op de pensioenpremie gehanteerd die in principe geldt voor vijf jaar. Het pensioen van de deelnemers blijft in 2020 gelijk, maar voor volgende jaren wordt de kans op verlaging van pensioen reëel geacht. Een verlaging van pensioen is onvermijdelijk als de beleidsdekkingsgraad tot en met 2020 en de actuele dekkingsgraad eind 2020 lager zijn dan 104,2%.

Het aantal werknemers omgerekend naar een volledig dienstverband in 2019 bedroeg 213 (2018: 205), ultimo 2019 waren 228 personen in dienstbetrekking (2018: 211).

Ingedeeld naar bedrijvigheid:

(aantal)	Fte		Dienstbetrekking	
	2019	2018	2019	2018
Statutaire directie	1	1	1	1
Juva	69	67	75	72
Netbeheer	85	85	92	84
Anexo	56	51	58	53
Capturam	2	1	2	1
	213	205	228	211

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. In deze wet zijn de regels vastgelegd over de maximale bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen in de (semi) publieke sector. Jaarlijks wordt de WNT-norm vastgelegd in een ministeriële regeling.

De WNT is van toepassing op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. en de aan deze B.V. gelieerde ondernemingen. De WNT verplicht te rapporteren op persoonsnaam over de bezoldiging van topfunctionarissen. Daarnaast wordt transparantie gevraagd over bezoldiging van overige (interne) functionarissen die in het verslagjaar boven een gestelde norm uitkomen.

Hoewel de wet per 1 januari 2013 in werking is getreden, zal deze pas geleidelijk algemene werking krijgen. Voor zittende topfunctionarissen is overgangsrecht geformuleerd, wat er op neerkomt dat alle beloningsafspraken (inclusief contractuele beëindigingsvergoedingen) die zijn overeengekomen voor 6 december 2011 voor een termijn van vier jaar worden gerespecteerd (tot 1 januari 2017), waarna de overeengekomen bezoldiging in drie jaar wordt teruggebracht naar het geldende WNT- maximum. Westland Infra maakt gebruik van deze overgangsregeling. Het voor Westland Infra Netbeheer B.V. toepasselijk bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000.

Bij Westland Infra worden de leden van de directie en de leden van raad van commissarissen beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT als leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen van de rechtspersoon. De governance van Westland Infra, Juva en Anexo is in 2019 namelijk zo ingericht dat alleen de directie de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen. De MT-leden van Westland Infra geven leiding aan hun eigen afdeling en zijn in die hoedanigheid geen topfunctionaris in de zin van de WNT. Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Met uitzondering van de algemeen directeur F.P. Binnekamp die in dienst is van Westland Infra zijn alle arbeidsovereenkomsten aangegaan door N.V. Juva en worden totale loon uit dienstbetrekking bij N.V. Juva verantwoord, waarbij doorbelasting plaatsvindt naar de WNT- instelling Westland Infra, Anexo en Capturam.

Bezoldiging topfunctionarissen – bestuurders met dienstbetrekking

Gegevens 2019			
(bedragen x € 1)	F.P. Binnekamp	P.M. Langereis	E.E.P. Croin
Functiegegevens	Algemeen directeur	Directeur Westland Infra	Directeur Anexo
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01- 31/12	01/01- 31/12	01/01- 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	215.451	122.687	119.027
Beloning betaalbaar op termijn	22.265	19.634	19.486
Subtotaal	237.716	142.321	138.513
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	194.000	194.000	194.000
Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01- 31/12	01/11- 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	1,0	1,0	-
Dienstbetrekking?	ja	ja	N.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	224.188	24.420	N.v.t.
Beloning betaalbaar op termijn	20.880	2.740	N.v.t.
Totale bezoldiging	245.068	27.160	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000	31.586	N.v.t.

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan:

F.P. Binnekamp

De bezoldiging 2018 vloeit voort uit geldende afspraken voor inwerking treding van de WNT en wordt de afbouwregeling toegepast. Dit leidt niet tot onverschuldigde betalingen. 2018 betreft het tweede jaar van afbouw van de bezoldiging naar het geldende WNT-maximum.

De bezoldiging 2019 vloeit voort uit geldende afspraken voor inwerking treding van de WNT en wordt de afbouwregeling toegepast. Dit leidt niet tot onverschuldigde betalingen. 2019 betreft het derde jaar van afbouw van de bezoldiging naar het geldende WNT-maximum.

Bezoldiging topfunctionarissen – toezichthouders

Gegevens 2019						
(bedragen x € 1)	P. Veenema	D.J.N.M. Curfs	M. Valstar	J.C. Meyboom-Fernhout	H.H.G. Horlings	I.E. Sas
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-30/06	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/07-31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	29.100	9.620	19.400	19.400	19.400	9.700
Individueel toepasselijk bezoldigings-maximum	29.100	9.620	19.400	19.400	19.400	9.780
Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018						
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	N.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/07-31/12	01/07-31/12	N.v.t.
Bezoldiging						
Bezoldiging	28.050	18.700	18.700	9.350	9.350	N.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	9.528	9.528	N.v.t.

De bezoldiging van H.H.G. Horlings is in 2018 en 2019 uitbetaald aan de gemeente Midden-Delfland.

Uitkering wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen – bestuurder

Gegevens 2019	
(bedragen x € 1)	
A.A.A.M. Besselink	
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Algemeen directeur
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2016
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	74.578
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	74.758
Waarvan betaald in 2019	25.927
Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Per 21 september 2016 is A.A.A.M. Besselink met levensloop gegaan tot aan zijn pensioendatum per ultimo 2019. Hierbij zijn afspraken gemaakt inzake betaling van pensioenpremies en compensatie aftopping pensioen gedurende deze periode tot een maximum van € 75.000 voor de WNT grondslag.

De betaling van deze bedragen hebben plaatsgevonden tot en met de pensioendatum.

Betalingen van 2016 tot en met 2019 voor beëindiging van dienstverband bedragen € 74.758 voor de WNT grondslag.

De levenslooptuitkering gedurende deze periode is niet in bovenstaand bedrag opgenomen, daar deze in periode voor WNT is opgebouwd en uitkeringen niet onder WNT vallen.

14. Afschrijvingen vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Klantportefeuille	64	64
Totaal van de afschrijvingen op immateriële vaste activa	64	64
Gas	4.809	4.423
Elektriciteit	12.309	11.878
Bedrijfsgebouwen	30	113
Overige bedrijfsmiddelen	2.002	1.620
Totaal van de afschrijvingen op materiële vaste activa	19.150	18.034

15. Overige bedrijfskosten

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Algemene kosten	6.377	6.190
Distributie- en verkoopkosten gas en elektriciteit	3.822	3.751
	10.199	9.941

Eind 2018 heeft rechtbank Rotterdam het boetebesluit vernietigd dat in 2017 door de ACM aan Westland Infra is opgelegd vanwege het in strijd met de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet aanbieden van bepaalde meetdiensten. Hierdoor is de boete ad € 600.000, welke in 2017 onder de overige bedrijfskosten is opgenomen, terugbetaald in 2018. ACM heeft in 2019 hoger beroep ingediend bij het College van beroep voor het bedrijfsleven, maar het is vooralsnog de verwachting dat vernietiging van dit boetebesluit van kracht blijft. Dit gunstige resultaatteffect is in 2018 negatief verantwoord onder de algemene kosten.

16. Rentelasten minus -baten

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Langlopende leningen	1.936	2.350
Overige rentelasten	40	33
Totaal rentelasten	1.976	2.383
Overige rentebaten	228	37
Totaal rentebaten	228	37
Per saldo een last van	(1.748)	(2.346)

17. Vennootschapsbelasting

(%)	2019	2018
Op basis van commercieel resultaat	25,0%	25,0%
Fiscale verschillen:		
<i>effect op latente vennootschapsbelasting</i>		
- Wijziging belastingpercentage latente vordering	-1,1%	6,0%
- Schattingswijziging latente vennootschapsbelasting vordering	-3,0%	0,0%
- Wijziging rentepercentage contant maken latente vordering	0,0%	-0,2%
- Verhoging bodemwaarde voor afschrijvingsbeperking naar 100%	0,0%	1,1%
- Materiële vaste activa	1,8%	0,9%
<i>effect op acute vennootschapsbelasting</i>		
- Teruggave boete / boete niet belast / niet aftrekbare kosten	0,3%	-0,7%
- Energieinvesteringsaftrek	0,0%	-1,1%
Effectief belastingdruk	23,0%	31,0%

18. Aandeel in resultaat deelnemingen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	(338)	(236)
Totaal resultaat deelnemingen	(338)	(236)

Vennootschappelijke balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)		31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA			
Vaste activa			
19.	Materiële vaste activa	15.851	16.257
20.	Financiële vaste activa	108.327	107.731
		<u>124.178</u>	<u>123.988</u>
Vlottende activa			
21.	Vorraden	4.587	4.549
22.	Onderhanden projecten	475	455
23.	Vorderingen	23.425	21.897
	Liquide middelen	<u>159</u>	<u>5.498</u>
		<u>28.646</u>	<u>32.399</u>
Totaal activa		<u>152.824</u>	<u>156.387</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
24.	Gestort kapitaal	910	910
24.	Wettelijke reserve	-	256
24.	Overige reserve	120.374	119.849
	Resultaat boekjaar	<u>13.860</u>	<u>13.269</u>
		<u>135.144</u>	<u>134.284</u>
25.	Vorzieningen	322	412
26.	Kortlopende schulden	17.358	21.691
Totaal passiva		<u>152.824</u>	<u>156.387</u>

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Resultaat deelnemingen na belastingen	13.213	12.859
Overige baten en lasten na belastingen	647	410
Netto resultaat	13.860	13.269

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Algemeen

Tenzij hieronder anders is vermeld, zijn de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals beschreven bij de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, eveneens van toepassing op de waardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen.

19. Materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfs- middelen	Onderhanden en werk gas en elektriciteit	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2019	3.629	561	1.116	7.855	3.096	16.257
Mutaties 2019						
Investerings	-	523	569	2.485	(1.002)	2.575
Desinvesterings	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-	(396)	(621)	(1.964)	-	(2.981)
Boekwaarde per 31 december 2019	3.629	688	1.064	8.376	2.094	15.851
Cumulatieve afschrijvingen	7.116	3.847	7.003	7.528	-	25.494
Aanschafwaarde per 31 december 2019	10.745	4.535	8.067	15.904	2.094	41.345

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Bedrijfsgebouwen	10-25 jaar
Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

20. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	108.327	107.481
Minderheidsdeelnemingen	-	-
Overige vorderingen	-	250
	108.327	107.731

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

De deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. Het verloop in de balanspost gedurende het boekjaar is als volgt weer te geven.

(bedragen x € 1.000)	2019
Balans per 1 januari 2019	107.481
Agiostorting	-
Dividend	(12.367)
Winst groepsmaatschappijen	13.213
Balans per 31 december 2019	108.327

21. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2019 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad €744.000 (2018: € 684.000).

22. Onderhanden projecten

Het saldo onderhanden projecten van € 0,47 miljoen (2018: € 0,45 miljoen) betreft het nog te factureren bedrag aan opdrachtgevers. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 0,79 miljoen (2018: € 1,2 miljoen), de gefactureerde termijnen € 0,43 miljoen (2018: € 1,0 miljoen) en het in 2019 verantwoorde resultaat van € 0,11 miljoen (2018: € 0,25 miljoen).

23. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Debiteuren	14.830	17.617
Vorderingen op groepsmaatschappijen	7.906	3.815
Belastingen	-	-
Overige vorderingen	197	54
Overlopende activa	492	411
	23.425	21.897

Ultimo 2018 en 2019 is sprake van een schuldpositie voor de vennootschapsbelasting, welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva. De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

24. Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

Het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal bedraagt 2.000 aandelen van € 455.
Gedurende het boekjaar hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Wettelijke reserve

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Balans per 1 januari 2019	256	256
Toevoeging vanuit de overige reserves	-	-
Vrijval naar overige reserves	(256)	-
Balans per 31 december 2019	-	256

Dit betreft een wettelijke reserve deelnemingen voor de geactiveerde ontwikkelingskosten binnen Trias Westland B.V., welke in 2019 binnen Trias Westland naar materiële vaste activa is overgeboekt in verband met in productie nemen van 1e doublet.

Overige reserves

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Balans per 1 januari 2019	119.849	118.296
Van wettelijke reserve	256	-
Winst vorig boekjaar	13.269	14.553
Dividend	(13.000)	(13.000)
Balans per 31 december 2019	120.374	119.849

25. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Voor jubileumuitkeringen	322	412
Stand ultimo boekjaar	322	412

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen overwegend langer dan 1 jaar.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2019 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari 2019	412	412
Onttrekkingen	(90)	(90)
Vrijval	-	-
Saldo per 31 december 2019	322	322

Voor de overgangsregeling jubileum waarvoor in de nieuwe CAO afspraken zijn gemaakt, is in 2018 onder de kortlopende schulden en overlopende passiva een verplichting opgenomen van € 276.000. In 2019 is deze verplichting uitbetaald.

26. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Schulden aan kredietinstellingen	5.013	5.010
Schulden aan leveranciers	5.363	4.819
Schulden aan groepsmaatschappijen	-	2.752
Belastingen en premies sociale verzekering	4.037	4.107
Pensioenpremies	215	178
Overige schulden	1.692	3.399
Overlopende passiva	1.038	1.426
	17.358	21.691

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € 101.000 (2018: € 395.000) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting. De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

Onder de overige schulden is een bedrag van € 1,3 miljoen (2018: € 2,0 miljoen) opgenomen inzake vooruit gefactureerd op onderhanden projecten. De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 2,7 miljoen (2018: € 2,4 miljoen), de gefactureerde termijnen € 4,8 miljoen (2018: € 4,8 miljoen) en het in 2019 verantwoorde resultaat van € 0,5 miljoen (2018: € 0,4 miljoen).

Accountantskosten (inclusief dochtermaatschappijen)

Ingevolge artikel 2: 382a BW 2 kunnen de honoraria van de accountant die betrekking hebben op diensten die gedurende het boekjaar zijn verricht als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Accountantsonderzoek jaarrekening	119	96
Andere controleopdrachten	38	39
Fiscale adviezen	-	-
Andere niet controlediensten	-	-
Betreft in 2019 de kosten van BDO Audit & Assurance B.V.	157	135

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Garantstelling

De N.V. Juva heeft zich ten opzichte van de verstrekkers van aan groepsmaatschappijen verstrekte (langlopende) leningen mede garant gesteld voor de nakoming van de rente- en aflossingsverplichtingen.

Fiscale eenheid

De N.V. Juva is met andere groepsmaatschappijen opgenomen in de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingsschulden van de eenheid.

Hoofdelijke aansprakelijkheidsstelling

De N.V. Juva heeft voor haar groepsmaatschappijen die opgenomen zijn in overzicht van groepsmaatschappijen een hoofdelijke aansprakelijkheidsverklaring afgegeven zoals bedoeld in artikel 403, lid 1, sub f. Titel 9 Boek 2 BW.

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2018 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 779.000 opgenomen (2018: € 748.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Binnen 1 jaar	411	500
Binnen 1 tot 5 jaar	712	1.025
Na 5 jaar	6	68
Totaal	1.129	1.593

Gestelde zekerheden

Aandeelhouders garantie voor Trias Westland van € 900.000 voor krediet in rekening courant bij BNG Bank.

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels en meters zijn verplichtingen aangegaan van in totaal van € 2,2 miljoen.

Winstbestemming

Voorgesteld wordt € 13.000.000 uit te keren als dividend en het restant van € 860.107 toe te voegen aan de overige reserves.

Bij de aanvaarding van dit voorstel door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt de winst als volgt verdeeld:

Dividend	EUR 13.000.000
Toevoeging aan de overige reserves	EUR 860.107
	EUR 13.860.107

Poeldijk, 20 mei 2020

De directie

F.P. Binnekamp

De raad van commissarissen

P. Veenema, voorzitter

J.C. Meyboom-Fernhout

L.E. Sas

M. Valstar

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent winstbestemming

De statutaire regeling omtrent de winstbestemming is neergelegd in artikel 31 van de statuten en luidt als volgt:

De winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van één of meer algemene of bijzondere reservefondsen en/of ten gunste kan doen komen aan verbruikers, dan wel verbruikersactiviteiten.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Juva

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van N.V. Juva te Poeldijk gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Juva op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol WNT 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Juva zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Mogelijke gevolgen van het Coronavirus

Wij vestigen de aandacht op de tekst in de toelichting van de jaarrekening inzake gebeurtenissen na balansdatum en het bestuursverslag, waarin de onzekerheden zijn omschreven rondom de mogelijke gevolgen van het Coronavirus voor N.V. Juva. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit

- het bestuursverslag, bestaande uit de volgende hoofdstukken:
 - 2019 in het kort
 - Over Juva
 - Strategie
 - Governance
 - Onze resultaten
- de overige gegevens; en
- het historisch overzicht

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen van en bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteits-veronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 20 mei 2020

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA

Historisch overzicht

(in EUR 1.000.000 tenzij anders aangegeven)	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Winst- en verliesrekening									
Bedrijfsopbrengsten	88	83	89	81	79	86	82	78	73
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	-22	-19	-25	-13	-16	-21	-19	-19	-19
Brutomarge	66	64	64	68	63	65	63	59	54
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-27	-25	-24	-24	-24	-22	-21	-22	-19
EBITDA	39	39	40	44	39	43	42	37	35
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-19	-18	-17	-15	-14	-14	-14	-15	-13
Bedrijfsresultaat	20	21	23	29	25	29	28	22	22
Rentelasten minus -baten	-2	-2	-3	-2	-4	-5	-5	-5	-5
Resultaat voor belastingen	18	19	20	27	21	24	23	17	17
Vennootschapsbelasting	-4	-6	-5	-6	-4	-5	-5	1	-4
Resultaat na belastingen	14	13	15	21	17	19	18	18	13
Aandeel in resultaat van deelnemingen	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Groepsresultaat	14	13	15	21	17	19	18	19	13
Balans									
Vaste activa	228	220	219	206	204	197	196	196	190
Viottende activa	21	29	26	36	31	48	45	44	37
Totaal activa	249	249	245	242	235	245	241	240	227
Groepsvermogen	135	134	134	132	125	121	115	110	105
Voorzieningen	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Langlopende schulden	90	90	90	90	90	100	100	101	102
Kortlopende schulden	24	24	20	19	19	23	25	28	19
Totaal passiva	249	249	245	242	235	245	241	240	227
Operationele cashflow	35	31	35	36	26	32	33	33	27
Dividend	13	13	13	13	13	13	13	13	21
Ratio's ACM									
EBIT rentedekking	10,2	9,2	8,2	10,6	6,3	5,6	5,4	4,2	4,1
FFO rentedekking	17,9	15,1	12,7	14,2	9,0	7,5	7,3	6,5	6,0
FFO / Schuld in %	29,2	29,4	29,0	33,3	29,0	30,7	29,8	26,2	25,9
Schuld / Kapitalisatie in %	45,7	46,0	45,1	45,1	46,5	53,7	51,9	53,7	53,7
Aantal medewerkers ultimo boekjaar in FTE	213	205	199	195	189	191	188	180	178
Transport gas in miljoen m³	1.130	1.145	1.178	1.139	1.133	1.088	1.302	1.301	1.313
Transport elektriciteit in GWh	1.755	1.741	1.678	1.632	1.488	1.418	1.386	1.333	1.241
Teruglevering aan TenneT in GWh	401	441	529	418	582	641	981	1.078	1.263

Begrippenlijst

Aansluiting

Een verbinding met het elektriciteitsnetwerk of gasnetwerk.

ACM

Autoriteit Consument en Markt; ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en beschermt consumentenbelangen. Daarnaast houdt zij toezicht op de energiesector door o.a. maximale tarieven vast te stellen voor de netbeheerders.

Assetmanagementsysteem

Een systeem met een samenhangende structuur van processen, activiteiten en data die samen de assetmanagementdoelstellingen en het assetmanagementbeleid realiseren.

BEI-LS

Bedrijfsvoering van Elektrische Installaties - Laagspanning; veiligheidsinstructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van elektriciteitsnetwerken.

Congestiemanagementsysteem

Wanneer een tekort aan transportcapaciteit dreigt in een net kan een netbeheerder congestie-management toepassen. Dit gebeurt door prijsprikkels; een klant kan besluiten het net niet te benutten in ruil voor een financiële prikkel. Op deze manier wordt de beperkte beschikbare capaciteit zo goed als mogelijk benut.

CO₂-footprint

Een meting van alle broeikasgassen wat vertaald wordt naar een CO₂-equivalent en krijgt als waarde ton, kg en/of gram.

Cybercrime

Alle criminele activiteiten die erop gericht zijn via internet schade aan te richten.

Decentraal

Oplossingen worden veelal lokaal gerealiseerd. Daar waar voorheen sprake was van enkele grote (centrale) centrales ontstaan meer lokale oplossingen zoals zonnepanelen, geothermie, etc.

Dividendbeleid

Voornemen van wijze en hoogte uitkering resultaat.

Decentral system operator (DSO)

Een regionale netbeheerder met een balancerende rol. Op dit moment heeft voor elektriciteit alleen TenneT deze rol.

EBITDA

Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization; operationele kasstroom

Energietransitie

De overgang van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. In de 'overgangperiode' wordt het aandeel conventionele energiebronnen, zoals kolencentrales steeds verder verkleind en wordt tegelijkertijd gewerkt om zo veel mogelijk energie te besparen. Het doel is uiteindelijk tot een volledig duurzame energievoorziening te komen.

EDP-audits

Electronic Data Processing; jaarlijkse audits die met name gericht zijn op hoe zorgvuldig een bedrijf met data omgaat.

FFO

Funds from operations; som van netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, amortisatie en latente belastingen.

FTE

Fulltime-equivalent; omvang personeel

Geothermie

De energie die ontstaat door het temperatuurverschil tussen het aardoppervlak en diep in de aarde gelegen warmereservoirs te benutten. Dit gebeurt door een aanvoer- en een retourleiding te boren naar de diepeaardlagen. Een warmtewisselaar tussen de aanvoer- en de retourleiding draagt de warmte (energie) over aan een warmtenet.

GWh

Gigawattuur; 1.000.000 kWh (kilowattuur)

ISO 9001

ISO 9001 is een norm die eisen stelt aan het kwaliteitsmanagementsysteem van een organisatie.

ISO 14001

ISO 14001 is de internationaal geaccepteerde standaard met eisen voor een milieumanagementsysteem. Het milieumanagementsysteem wordt gebruikt om een bij de organisatie passend milieubeleid te ontwikkelen en de uitvoering ervan te borgen.

ISO 55000

Een internationale norm die de eisen voor het ontwikkelen, implementeren, onderhouden en verbeteren van een managementsysteem voor assetmanagement specificeert. De norm specificeert welke elementen in een assetmanagementsysteem zouden moeten zitten en hoe deze met elkaar verbonden zijn. De invulling daarvan is aan de organisatie zelf.

ISO 55001

Specificeert eisen voor een assetmanagement-systeem binnen de context van de organisatie. Deze internationale norm kan worden toegepast op alle soorten assets en door alle organisaties ongeacht hun aard of omvang.

KLIC-melding

Kabels en Leidingen Informatiecentrum; wanneer u mechanische graafwerkzaamheden uitvoert, bent u verplicht informatie over de ligging van eventuele ondergrondse kabels en leidingen op de graaflocatie op te vragen bij het Kadaster. Met een KLIC-melding vraagt een grondroerder dergelijke informatie op bij het Kadaster. Het doel van KLIC is graafschade te beperken.

kVA

Kilovoltampère

LED-armaturen

Light Emitting Diode; de meest recente lichtbronnen (lampen) die zich laten kenmerken door een laag energieverbruik en lange levensduur.

Methodebesluit

Hiermee stelt ACM vast hoe de inkomsten (tarieven) voor de netbeheerders in de komende jaren worden bepaald en wordt voor een periode van 3 tot 5 jaar vastgesteld. Onderdeel van het modebesluit betreft de wijze waarop een efficiencykorting (de x-factor) wordt berekend waarmee de tarieven van jaar tot jaar dienen te dalen (of te stijgen).

MVO

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen; een vorm van ondernemen gericht op economische prestaties, met respect voor de sociale kant, binnen de ecologische randvoorwaarden.

MW

Megawatt

Netverlies

De energie die door warmteverlies (weerstand), lekkage, fraude of meeton nauwkeurigheid verloren gaat.

Organisatie van openbaar belang (OOB)

Ondernemingen of instellingen die qua omvang of functie in het maatschappelijk verkeer van zodanige aard is dat een ondeugdelijk uitgevoerde wettelijke controle van de financiële verantwoording een aanmerkelijke invloed kan hebben op het vertrouwen in de publieke functie van de accountantsverklaring

Opslag Duurzame Energie (ODE)

Een heffing die is ingevoerd om de investering in duurzame energie te stimuleren. Je betaalt het voor stroom en gas.

PJ

Petajoule

Smart Grid Westland (SGW)

Een systeem waarbij door middel van prijsprikkels klanten worden gestimuleerd tot een optimale benutting van het net. SGW zal leiden tot lagere tarieven, betere uitgangsposities voor klanten en minder uitstoot van CO₂. Deelname aan het systeem is vrijwillig voor klanten. Momenteel wordt een codewijziging voorbereid voor de doorgang van SGW.

SodM

Staatstoezicht op de Mijnen; toezichthouder op het gebied van gaspijpleidingen.

Solvabiliteit

Weerstandsvormogen; kengetal ter indicatie of op langere termijn aan verplichtingen kan worden voldaan. Wordt veelal berekend als vreemd vermogen gedeeld door eigen vermogen of eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen.

Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE +)

De SDE + is bedoeld voor bedrijven en (non-profit)instellingen die hernieuwbare energie gaan produceren.

Sustainable Development Goals (SDG's)

SDG's zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis.

TenneT

Houdt zich bezig met elektriciteitstransport en balanshandhaving tussen vraag en aanbod van elektriciteit en is de aangewezen netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland evenals het hoogspanningsnet in een deel van Duitsland (door de overname van het transportnetwerk van E.ON in Duitsland).

Uitvalsduur

Het aantal minuten dat een gemiddelde afnemer met een aansluiting geen stroom of gas heeft als gevolg van storingen.

VCA

Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers; een veelzijdig programma waarmee dienstverlenende bedrijven worden getoetst en gecertificeerd op hun VGM-beheersysteem.

VIAG

Veiligheidsinstructie Aardgas; een instructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van aardgasnetten.

Wet VET

Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (VET): beoogt de energietransitie te ondersteunen en te versnellen door regelgeving rond de elektriciteits- en gasnetten aan te passen. Dit is onder meer noodzakelijk omdat een toename van intermitterend vermogen (zon, wind) en decentrale invoeding hoge eisen stellen aan de betrouwbaarheid en de betaalbaarheid van de voorzieningen.

WKK

Warmtekrachtkoppeling; het gelijktijdig opwekken van warmte en kracht (elektriciteit). De kracht is afkomstig van een brandstofcel, verbrandingsmotor of gasturbine en wordt meestal aangewend om een generator aan te drijven die op zijn beurt elektriciteit opwekt. De vrijgekomen warmte wordt lokaal nuttig gebruikt voor bijvoorbeeld productie van warm water, stoom of hete lucht. In de glastuinbouw wordt tevens de vrijgekomen CO₂ benut als voedingsbron voor de gewassen.

WNT

Wet Normering Topinkomens; wet die bezoldiging van topfunctionarissen in publieke en semipublieke sector maximeert aan norm gebaseerd op ministersalaris.

Wet Toezicht Accountantsorganisaties (WTA)

De Wet toezicht accountantsorganisaties is een wet in Nederland waarin onder meer onafhankelijk publiek toezicht op accountants die die wettelijke controles uitvoeren geregeld wordt.